

МАРАК
НА СУШЫ

4

ЯК БЕЛАРУСЫ
МАЎЗАЛЕЙ
БУДАВАЛІ

6

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

23

КРАСАВІКА 2020 г.

ЧАЦВЕР

№ 79 (29193)

ЦЫТАТА ДНЯ

Эдуард ТАМІЛЬЧЫК,
начальнік галоўнага
ўпраўлення выхаваўчай
работы і маладзёжнай
палітыкі Міністэрства
адукацыі:

«На працягу 2019 года пошукавыя групы ўстаноў адукацыі даследавалі помнікі ваеннай гісторыі на тэрыторыі свайго рэгіёна — мемарыяльныя комплексы, абеліскі, брацкія магілы, памятныя знакі. Вынікам гэтай работы стала стварэнне інтэрактыўных карт, якія дазваляюць устанавіць месцазнаходжанне помніка, яго апісанне з указаннем колькасці і спіса пахаваных, а таксама выяву аб'екта. Навучэнцамі ўстаноў адукацыі ўжо створана больш за 140 інтэрактыўных картаў на тэрыторыі сельсаветаў, раёнаў і абласцей, у якіх прадстаўлена апісанне больш чым 3500 помнікаў ваеннай гісторыі».

СЕЙБІТ З «АЛЬГОЎСКАГА»

Фота БелТА.

У механізатара вытворчага кааператыва «Альгоўскае» Віцебскага раёна Аляксандра ПЯТРОВА добры настрой.

Яно і не дзіва — справа амаль зроблена, пасяўная ідзе да завяршэння. На ўчарашні дзень у сельгаспрадпрыемстве было засеяна 90 % запланаваных плошчаў.

Беражыце сябе!

Міністэрства аховы здароўя:

«На вялікія выхадныя просім усіх заставацца дома»

Паводле звестак на 22 красавіка, у Беларусі паправіліся ад каранавіруснай інфекцыі і выпісаны 769 чалавек. Усяго з пачатку ўспышкі зарэгістраваны 7281 пацыент з пацверджаным дыягназам COVID-19 (558 новых выпадкаў за апошнія суткі). За ўвесь перыяд распаўсюджвання інфекцыі памерла 58 чалавек. З пачатку лютага ў краіне выканана 114 955 тэстаў, у кругласутачным рэжыме працуюць 25 лабараторый.

Традыцыйна на найбольш актуальныя пытанні, якія часта задаюць медыкам, адказалі падчас стрыму, зладжанага ў Нацыянальным прэс-цэнтры, прадстаўнікі Міністэрства аховы здароўя — галоўны пазаштатны інфекцыяніст, загадчык кафедры інфекцыйных хвароб БДМУ Ігар КАРПАЎ, намеснік начальніка аддзела гігіены, эпідэміялогіі і прафілактыкі Іна КАРАБАН, галоўны пазаштатны дыетолог Кацярына ПРАТАСАВА, а таксама начальнік упраўлення інфармацыі і грамадскіх сувязяў — прэс-сакратар МУС Вольга ЧАМАДАНАВА.

— **Калі ў Беларусі ўсім ахвотным можна будзе здаць тэсты на антыцелы да каранавіруса?**

І. Карпаў: — Такія тэсты пачалі з'яўляцца ў краіне, яны ў рабоце. І ў нас ёсць пэўны вопыт выяўлення антыцел. Адзначу, што пераацэньваць іх дыягнастычнае значэнне не варта. Мы маем дастаткова надзейныя метадыкі для выяўлення гэтага захворвання. Добра, калі з'яўляюцца тэсты, якія дазваляюць даследаваць і імунітэт, але падкрэсліваю, што з дыягнастычных пазіцый нашы тэсты нас цалкам задавальняюць.

СТАР. 3

Агульны інтарэс

РАЗАМ ШУКАЦЬ ВЫЙСЦЕ

Улада лічыць неабходным падтрымаць бізнес

Праект указа аб падтрымцы эканомікі ў сувязі з пандэміяй каранавіруса ўжо накіраваны ў Адміністрацыю Прэзідэнта. Для выхаду з крызісу ўлада, эксперты і бізнес ладзяць сустрэчы, каб пачуць адно аднаго.

«Мы штотыдзень сустракаемся з бізнесменамі, адначасова праводзім маніторынг сітуацыі ў рэгіёнах і ў розных галінах эканомікі. Гэтыя сустрэчы будуць працягвацца пастаянна, пакуль не скончацца праблемы, звязаныя з пандэміяй», — адзначыў міністр эканомікі Аляксандр ЧАРВЯКОЎ на сустрэчы з прадстаўнікамі бізнес-асацыяцыяў.

Пра тое, як можна дапамагчы прыватнаму сектару эканомікі ў сітуацыі пандэміі, гавораць і эксперты. Так, напрыклад, у Мінску прайшла анлайн-канферэнцыя, прысвечаная мерам падтрымкі малога і сярэдняга бізнесу ў рамках праекта «Адкрыты дыялог па эканамічных рэформах», на якой эксперты Цэнтра эканамічных даследаванняў BEROC тлумачылі, чаму праблемы бізнесу сталі агульнымі, якія меры могуць дапамагчы і што ўжо зрабілі ўлады, каб пазбегнуць крызісу.

Па выніках апытання, праведзенага на мінулым тыдні BEROC і бізнес-школай ІПМ, амаль 80 % прадпрыемстваў заявілі пра падзенне попыту на ўнутраным рынку, 50 % — пра скарачэнне або прыпыненне дзейнасці, 20 % — пра немагчымасць набыць імпартныя тавары, сыравіну і камплектуючыя.

45 % рэспандэнтаў паведамілі аб пераводзе супрацоўнікаў на няпоўную занятасць са скарачэннем зарплаты, 25 % адпраўляюць іх у водпуск без захавання заробкаў, амаль столькі ж звальняюць супрацоўнікаў.

СТАР. 2

КОРАТКА

• Беларусь заклікала ЕС аператыўна завяршыць працэдуру ўступлення ў сілу візавага пагаднення.

• НББ прыме дадатковыя меры для павышэння магчымасцяў банкаў падтрымліваць рэальны сектар.

• У нашай краіне на пацярпелых ад аварыі на ЧАЭС тэрыторыях пражывае больш за адзін мільён чалавек.

• У Нацыянальным аэрапорце Мінск вымяраць тэмпературу будзе робат.

• 2019 год стаў самым гарачым у гісторыі Еўропы.

• Гасцінічны комплекс для паляўнічых і рыбаловаў будзе створаны ў Мёрскім раёне.

• «Белавія» 25 красавіка арганізуе эвакуацыйны рэйс з Індыі.

ISSN 1990 - 763X

9 771990 763008

РАЗАМ ШУКАЦЬ ВЫЙСЦЕ

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

З праблемамі ў эканоміцы з-за пандэміі сутыкнуўся ўвесь свет. Першапачатковыя прагнозы большасці міжнародных арганізацый сыходзіліся на тым, што сушэтная эканоміка ў 2020-м можа стабілізавацца — хоць рызыкі і былі, але іх звязвалі, хутчэй, з палітычным становішчам у свеце. Але пандэмія каранавіруса зрабіла эканамічны крызіс ва ўсім свеце вельмі спецыфічным.

«Апошнія крызісы можна было назваць фінансавымі, і эканамічна яны ўплывалі на попыт, — тлумачыць **старшы навуковы супрацоўнік ВЕРОС Дзмітрый КРУК**. — У краінах, дзе эканомікі былі больш-менш здаровыя, аднаўленне не займала доўгага перыяду, звычайна яно доўжылася каля года. Сённяшні шок ідзе на эканоміку не толькі з боку попыту, але і з боку прапановы. Работнікі краін, дзе аб'яўлены каранцін, седзячы дома, не могуць браць удзел у вытворчасці тавараў і паслуг, праз гэта многія прадпрыемствы вымушаны згортаць сваю дзейнасць».

Спецыяліст адзначыў праблему, якая ў большай ступені датычыцца сярэдняга і малага бізнесу Беларусі. Многія прадпрыемальнікі лічаць, што лепей не набіраць страты, спрабуючы выжыць, а выйсці з бізнесу. У выніку адна праблема цягне другую: работнікі, якія не працуюць, зніжаюць спажыванне, а фірмы вымушаны скараціць свае інвестыцыйныя выдаткі. Узаемадзеянне негатыўных тэндэнцый з боку і прапановы, і попыту можа спарадзіць глыбокі спад ВУП, якога не было шмат гадоў. А гэта ўжо праблема эканомікі ўсёй краіны, а не толькі прадпрыемальнікаў. Вядома, кіраўнік дзяржавы спрабуе пазбегнуць эканамічнага шоку, не ўводзячы ў краіне каранцін, што надае пэўны імпульс падтрыманню эканамічнай актыўнасці. Але гэта не значыць, што эканоміка ўвогуле не пацерпіць падчас пандэміі.

мічнага шоку, не ўводзячы ў краіне каранцін, што надае пэўны імпульс падтрыманню эканамічнай актыўнасці. Але гэта не значыць, што эканоміка ўвогуле не пацерпіць падчас пандэміі.

Эксперты лічаць, што дзяржаве лепей сфакусіраваць сваю дапамогу ў тым сектары эканомікі, дзе найбольш адчуваецца зніжэнне попыту, але пры гэтым няма сэнсу дапамагаць прадпрыемствам, якія і да пандэміі былі стратныя.

Каб падтрымаць яе, Міністэрства эканомікі падрыхтавала два пакеты мер. Праект указа аб падтрымцы эканомікі ўжо накіраваны ўрадам на разгляд у Адміністрацыю Прэзідэнта, а другі ўзровень мер разглядаюць на нядаўнім пасяджэнні Прэзідыума Саўміна. Разам з тым у выніку сустрэч з бізнесам Мініканомікі бачыць неабходнасць у фарміраванні і трэцяга ўзроўню мер для стабілізацыі сітуацыі пасля пандэміі.

Эксперты лічаць, што дзяржаве лепей сфакусіраваць сваю дапамогу ў тым сектары эканомікі, дзе найбольш адчуваецца зніжэнне попыту, але пры гэтым няма сэнсу дапамагаць прадпры-

емствам, якія і да пандэміі былі стратныя.

«Неабходна прыняць меры па падтрымцы прадпрыемстваў, у якіх ёсць шанцы выжыць, потым прыносіць прыбытак і нармальна працаваць», — адзначыў падчас канферэнцыі **старшы навуковы супрацоўнік ВЕРОС Радзівон МАРОЗАЎ**.

Калі ж гэтага не зрабіць, то многія прадпрыемствы краіны чакае банкруцтва, пасля якога бізнесу нашмат цяжэй будзе вярнуцца на рынак. «Трэба дзейнічаць хутка, бо гэта дапаможа захаваць занятасць, не дапусціць масавых звальненняў і пазбегнуць сацыяльнай напружанасці, — лічыць **навуковы супрацоўнік ВЕРОС Ганна АГІНСКІХ**. — У еўрапейскіх краінах пайшлі па шляху субсідзіравання зарплаты работнікам малага і сярэдняга бізнесу, але такая мера вельмі дарагая для нашай дзяржавы. А вось крэдытныя каникулы і адтэрміноўка падаходнага падатку з'яўляецца папулярнай мерай ва ўсёй Еўропе».

Нацбанк у нашай краіне ўжо рэкамендаваў банкам зладзіць цяпер крэдытныя каникулы для фізічных асоб. І мець такую магчымасць на самай справе важна, бо, як сцвярджаюць эксперты, на кожнага жыхара краіны сёння прыпадае не адна сотня рублёў крэдытных абавязанняў.

Спецыялісты адзначылі, што, на жаль, у Беларусі да гэтага часу нізкі ўзровень прадпрыемальніцкай культуры і прадпрыемальніцкай адукацыі, што з'яўляецца бар'ерам для фарміравання эфектыўнага прыватнага сектара, які можа сам хутка аднаўляцца.

«Наша краіна падтрымлівае людзей, якія хочучь пачаць сваю справу, — сцвярджае **навуковы супрацоўнік ВЕРОС Марыя АКУЛАВА**. — Дзяржава выдзяляе беспрацоўным пэўныя грашовыя сродкі для таго, каб яны маглі сысці ў самазанятасць, а не шукалі новае месца работы. Гэтую дапамогу можа атрымаць, па сутнасці, любы чалавек незалежна ад адукацыі, вопыту кіруючай дзейнасці або вядзення бізнесу. Аднак досвед іншых краін паказвае, што эфектыўнасць падобнай меры знаходзіцца ў прамой залежнасці ад таго, хто атрымлівае дапамогу, ці ёсць у чалавека пэўны вопыт. Таму неабходна падтрымліваць пачаткоўцаў кансультаваннем і ментарствам, для таго, каб павысіць выжывальнасць новых прадпрыемстваў».

А пакуль праектам указа, які распаказвала Міністэрства эканомікі, плануецца сфарміраваць спіс галін эканомікі, якія асабліва церпяць падчас пандэміі, і ў гэтых галінах прыняць пэўныя меры падтрымкі.

«Вілка сцэнарыяў сёння для эканомікі Беларусі вельмі шырокая, і рэцэсія 3,5% на сённяшні дзень — гэта найлепшае, што можа адбыцца з рэалістычных варыянтаў», — лічыць Дзмітрый Крук.

Але імавернасць таго, каго сцэнарыя будзе залежаць як ад знешніх перадамоў, так і ад дзеянняў улад, якія сёння робяць захады, каб дапамагчы прыватнаму бізнесу падчас самага нетыповага эканамічнага крызісу.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦА

У ААН заявілі пра пагрозу голаду «біблейскіх маштабаў»

Насельніцтва больш чым 30 краін свету на фоне пандэміі каранавіруса можа сутыкнуцца з голадам, заявіў у інтэрв'ю The Guardian выканаўчы дырэктар Сусветнай харчовай праграмы Дэвід Бізлі. «Мы вядзем гаворку не пра тое, што людзі кладуцца спаць галодныя. Мы гаворым пра вельмі цяжкія ўмовы, надзвычайную сітуацыю — людзі літаральна рушаць да галоднай смерці. Калі мы не дастанем ежы для гэтых людзей, яны памруць. На падставе зробленых намі ў канцы мінулага года прагнозаў можна казаць, што 2020-ы будзе найгоршы з часоў Другой сусветнай вайны», — падкрэсліў Дэвід Бізлі. Ён растлумачыў, што да гэтага дадалася пандэмія каранавіруса, якую ніхто не мог прадказаць. Бізлі назваў цяперашнюю сітуацыю «ідэальным штормам» і «нязвяданай тэрыторыяй» і заявіў, што даводзіцца чакаць «голаду біблейскіх маштабаў». Аднак ён запэўніў, што масавай гібелі людзей магчыма пазбегнуць, калі пачынаць дзейнічаць неадкладна.

ЗША прыпыняць на два месяцы выдачу грыв-картак

Прэзідэнт ЗША Дональд Трамп абвясціў часовае прыпыненне іміграцыі ў Злучаныя Штаты. Распараджэнне закране тых, хто прэтэндуе на пастаяннае месца жыхарства, а не

часовых работнікаў, паведаміла Associated Press. Выдача грыв-картак будзе спыненая на 60 дзён, каб знізіць канкурэнцыю за рабочыя месцы ва ўмовах эканамічнага крызісу, выкліканага каранавірусам. «Прыпыніўшы іміграцыю, мы дапаможам беспрацоўным амерыканцам стаць першымі ў чарзе на работу да моманту, калі Амерыка зноў адкрыецца», — сказаў прэзідэнт. Паводле яго слоў, будзе «няправільна і несправядліва», калі грамадзян ЗША, якія страцілі работу з-за пандэміі, заменіць імігранты. Летась Злучаныя Штаты выдалі каля мільёна грыв-картак, з іх каля паловы — сужэнцам, дзецям і бацькам грамадзян ЗША.

Іран запусціў у космас першы ваенны спадарожнік

Пра гэта паведаміў Корпус вартавых ісламскіх рэвалюцыі (КВІР, элітныя часці іранскіх узброеных сіл). Спадарожнік пад назвай Noor («святло» ў перакладзе з персідскай мовы) запусцілі з палігона ў пустыні Дэштэ-Кевір. Па звестках агенцтва Mehr, апарат выведзены на арбіту на вышыню 425 кіламетраў пры дапамозе двухступеньчатай ракеты-носьбіта Qased. Як вядома, у лютым Іран здзейсніў запуск ракеты-носьбіта са спадарожнікам уласнай вытворчасці Zafar, але той не выйшаў на арбіту. Меркавалася, што той аб'ект будзе знаходзіцца на вышыні 530 кіламетраў. Пасля гэтага міністр інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій краіны Махамад Джавад Азары Джахромі заявіў, што ў найбліжэйшай будучыні Тэгеран паспрабуе запусціць новы спадарожнік Zafar-2.

Наименование банка: ОАО «Банк БелВЭБ»

Юридический адрес ОАО «Банк БелВЭБ»: Республика Беларусь, 220004, г. Минск, просп. Победителей, 29

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 апреля 2020 г.

Наименование банка ОАО «Банк БелВЭБ»

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	на 01.04.2020	на 01.01.2020
1	2	3	4	5
1	АКТИВЫ			
2	Денежные средства	1101	82 279	42 432
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	7	158
4	Средства в Национальном банке	1103	570 631	657 482
5	Средства в банках	1104	284 065	155 923
6	Ценные бумаги	1105	837 989	604 105
7	Кредиты клиентам	1106	3 444 728	3 002 322
8	Производные финансовые активы	1107	6 453	985
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	13 338	13 338
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	93 693	94 895
11	Доходные вложения в материальные активы	1110	8	12
12	Имущество, предназначенное для продажи	1111	880	880
13	Отложенные налоговые активы	1112	9	9
14	Прочие активы	1113	85 032	87 279
15	ИТОГО активы	11	5 419 112	4 659 820
16	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
17	Средства Национального банка	1201	71	21
18	Средства банков	1202	1 768 984	1 399 529
19	Средства клиентов	1203	2 962 229	2 574 353
20	Ценные бумаги банка	1204	50 705	46 919
21	Производные финансовые обязательства	1205	8 159	225
22	Отложенные налоговые обязательства	1206	-	-
23	Прочие обязательства	1207	43 480	57 958
24	ВСЕГО обязательств	120	4 833 628	4 079 005
25	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
26	Уставный фонд	1211	117 408	117 408
27	Эмиссионный доход	1212	-	-
28	Резервный фонд	1213	69 740	69 740
29	Фонд переоценки статей баланса	1214	17 493	18 315
30	Накопленная прибыль	1215	380 843	375 352
31	ВСЕГО собственный капитал	121	585 484	580 815
32	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12	5 419 112	4 659 820

ОТЧЕТ о прибылях и убытках за 3 месяца 2020 года

Наименование банка ОАО «Банк БелВЭБ»

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	за 3 месяца 2020 года	за 3 месяца 2019 года
1	2	3	4	5
1	Процентные доходы	2011	70 993	68 720
2	Процентные расходы	2012	32 563	33 661
3	Чистые процентные доходы	201	38 430	35 059
4	Комиссионные доходы	2021	29 664	23 150
5	Комиссионные расходы	2022	10 075	7 620
6	Чистые комиссионные доходы	202	19 589	15 530
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	665	58
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	1 521	(2)
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	16 694	3 731
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	(6 354)	(115)
11	Чистые отчисления в резервы	207	27 634	6 157
12	Прочие доходы	208	858	577
13	Операционные расходы	209	35 768	32 846
14	Прочие расходы	210	2 055	2 355
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	5 946	13 480
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212	592	1 386
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	5 354	12 094

Председатель Правления банка

В.С.Матюшевский

Главный бухгалтер

О.С.Турбина

Дата подписания: 15 апреля 2020 г.

Бухгалтерская (финансовая) отчетность размещена на сайте www.belveb.by в разделе «О банке / Финансовые показатели деятельности банка / Квартальная финансовая отчетность / Квартальная финансовая отчетность за 2020 год, составленная в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь».

ОАО «Банк БелВЭБ». Лицензия на осуществление банковской деятельности от 21.12.2018 № 6. УНП 100010078.

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 апреля 2020 года

Наименование банка: ОАО «Паритетбанк»

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Сим-вол	01.04.2020	01.01.2020
1	2	3	4	5
1	АКТИВЫ			
2	Денежные средства	1101	39 067	30 252
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	-	-
4	Средства в Национальном банке	1103	54 091	35 923
5	Средства в банках	1104	20 509	20 340
6	Ценные бумаги	1105	152 414	110 788
7	Кредиты клиентам	1106	280 900	238 375
8	Производные финансовые активы	1107	10	-
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	150	150
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	39 298	38 237
11	Доходные вложения в материальные активы	1110	-	-
12	Имущество, предназначенное для продажи	1111	1 595	1 669
13	Отложенные налоговые активы	1112	173	173
14	Прочие активы	1113	5 820	6 185
15	ИТОГО активы	11	594 027	482 092
16	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
17	Средства Национального банка	1201	-	-
18	Средства банков	1202	127 158	59 210
19	Средства клиентов	1203	341 227	300 593
20	Ценные бумаги банка	1204	10 465	6 674
21	Производные финансовые обязательства	1205	93	860
22	Отложенные налоговые обязательства	1206	-	-
23	Прочие обязательства	1207	2 658	3 405
24	ВСЕГО обязательства	120	481 601	370 742
25	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
26	Уставный фонд	1211	66 056	66 056
27	Эмиссионный доход	1212	-	-
28	Резервный фонд	1213	4 955	4 227
29	Фонды переоценки статей баланса	1214	12 638	12 456
30	Накопленная прибыль	1215	28 777	28 611
31	ВСЕГО собственный капитал	121	112 426	111 350
32	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12	594 027	482 092

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ на 1 апреля 2020 г.

Наименование банка: ОАО «Паритетбанк»

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Сим-вол	01.04.2020	01.04.2019
1	2	3	4	5
1	Процентные доходы	2011	7 071	7 255
2	Процентные расходы	2012	4 629	3 977
3	Чистые процентные доходы	201	2 442	3 278
4	Комиссионные доходы	2021	3 707	3 618
5	Комиссионные расходы	2022	763	652
6	Чистые комиссионные доходы	202	2 944	2 966
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	-	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	1 613	710
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	4 449	1 112
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	(83)	177
11	Чистые отчисления в резервы	207	3 471	988
12	Прочие доходы	208	646	339
13	Операционные расходы	209	7 073	6 060
14	Прочие расходы	210	450	259
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	1 017	1 275
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212	128	329
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	889	946

Председатель Правления И.В. Катибников

Главный бухгалтер-начальник управления Е.М. Скриба

Адрес соответствующей страницы интернет-сайта банка, где размещена отчетность о деятельности банка в полном объеме <https://www.paritetbank.by/about/finance-statements/kvartal/2020/finansovaya-otchetnost-za-1-kvartal-2020-goda/>

ОАО «Паритетбанк». УНП 100233809.
Лицензия Национального банка Республики Беларусь на осуществление банковской деятельности от 27 октября 2014 года № 5.

«На вялікія выхадныя просім усіх заставацца дома»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

I. Карбан: — Будзе праведзена ацэнка гэтых тэстаў, прынята рашэнне па допуску ва ўстановы аховы здароўя, а таксама — платна ці не можна будзе іх здаваць усім ахвотным.

— **Калі каранавірус працякае бессімптомна, антыцелы могуць не выпрацоўвацца?**

I. Карпаў: — Па-першае, бессімптомнае цячэнне COVID-19 здараецца не так часта, як пры іншых рэспіраторных вірусных захворваннях. Па-другое, бессімптомнае цячэнне ў меншай ступені ўплывае на выпрацоўку антыцел, чым можа здавацца. Тут вялікае значэнне мае імунны статус чалавека. Часта на цячэнне захворвання ўплывае інфіцыруючая доза — колькасць віруса, якая пранікла ў арганізм. Антыцелы выпрацоўваюцца ва ўсіх здаровых людзей. А вось калі імунітэт аслаблены, узнікаюць праблемы з іх выпрацоўкай, у такіх людзей захворванне працякае больш цяжка.

— **Чым каранавірусная пнеўманія адрозніваецца ад іншых?**

I. Карпаў: — Заўсёды ўзнікае пытанне розніцы паміж віруснай пнеўманіяй і бактэрыяльнай. Калі размова ідзе пра бактэрыяльную, мікраарганізмы выклікаюць запаленне, інтаксікацыю арганізма, павышэнне тэмпературы, пагаршэнне агульнага самаадчування. Лакальны бактэрыяльны працэс праходзіць па сваіх законах, і мы добра яго вызначаем: такое запаленне выслухоўвае ўрач, яго паказвае і рэнтгеналагічнае даследаванне — на здымку, як правіла, лакальныя, мясцовыя праывы.

Калі размова ідзе пра вірусную пнеўманію, у тым ліку і каранавірусную, парушаецца сасудзістая пранікальнасць, працэс ідзе дыфузна (рассеяна. — «Зв.»), а не лакальна. На камп'ютарнай тамаграфіі ўзнікае карціна з дыфузным паражэннем лёгкіх.

Нельга сказаць, што бактэрыяльная пнеўманія, асабліва пнеўмакокавая, працякае лягчэй. Гэта сур'езнае захворванне. Іншая рэч, што пры бактэрыяльнай пнеўманіі эфектыўныя антыбіётыкі. Маём мы і дастаткова дзейсныя супрацьвірусныя сродкі пры грыпозных змяненнях у лёгкіх. Ёсць, напрыклад, добры рэпарат флуостоп, які выпускаецца айчыннымі вытворцамі. І, на жаль, у цяперашні час мы не можам сказаць, што існуе зьяятропная тэрапія пры каранавіруснай інфекцыі. Але ў свеце ёсць напрацоўкі па лячэнні гэтай паталогіі.

— **Якія ўскладненні выклікае каранавірус?**

I. Карпаў: — Па-першае, развіваюцца больш цяжкія формы хваробы, асабліва ў сталых людзей — з пнеўманіяй, дыхальнай недастатковасцю. Пазалёганная ўскладненні ўзнікаюць значна радзей. Гэта сардэчная ўскладненні, калі пацыенту патрабуецца падтрымка артэрыяльнага ціску інфузійнай тэрапіяй. Нячаста, але ўзнікае нырачная недастатковасць. Ну і тое, што асабліва хвалюе спецыялістаў, якія займаюцца рэанімацыяй хворых, — гэта так званы синдром паліорганнай недастатковасці, калі функцыянальныя парушэнні маюцца з боку розных органаў і сістэм.

— **Якімі лекамі лечыць COVID-19 у Беларусі? Гэта беларускія распрацоўкі ці рэкамендацыі СААЗ?**

I. Карпаў: — Мы арыентуемся на рэкамендацыі СААЗ. Этыятропнага лячэння для элімінацыі віруса няма. Лекавыя сродкі ад ВІЧ-інфекцыі, якія абмяркоўваліся раней, не апраўдалі спадзяванняў. Сёння найчасцей прымяняецца хларахін у спалучэнні з азітраміцынам. Тэрапія, якая падыходзіць усім, няма.

— **Ці ёсць у Беларусі асаблівасці цячэння каранавіруса, якіх не адзна-**

чаюць замежныя медыкі? Які працэнт пнеўманій у Беларусі?

I. Карпаў: — Мы не назіраем асаблівасцяў цячэння — захворванне развіваецца па тых жа законах, што і ва ўсім свеце. Пакуль рана ацэньваць працэнт пнеўманій, гэта залежыць ад выбаркі пацыентаў, колькасці абследаваных і тых, каму выконвалася КТ. Але частка пнеўманій працякае сур'езна.

— **Па якіх крытэрыях урач вызначае, што COVID-19 можна лячыць амбулаторна?**

— Калі пацыент пажылы з сур'езнымі фонавымі захворваннямі, калі можна меркаваць пра цяжкае цячэнне інфекцыі, размовы пра амбулаторнае лячэнне не ідзе. Калі гэта малады чалавек з малой клінічнай сімптоматыкай і нязначным прагрэсаваннем, з добрым імунітэтам, то лячэнне магчымае амбулаторна.

— **Часам у стацыянары пацыента кладуць на жывот — для чаго гэта робіцца?**

I. Карпаў: — Гэта эфектыўная метадыка, якая дазваляе пацыенту дыхаць і, што называецца, расправіць лёгкія. Наш галоўны рэаніматалаг пераварочваў хворага на жывот, даваў больш інтэнсіўны паток кіслароду, і на вачах павялічвалася сатурацыя (насычэнне крыві кіслародам. — «Зв.»).

— **На якія сімптомы звярнуць увагу на самаізаляцыі? У якіх выпадках трэба выклікаць урача, а ў якіх можна папіць гарбаты з малінай?**

I. Карпаў: — Самы часты сімптом каранавіруснай інфекцыі, які назіраецца амаль у 90 %, — павышэнне тэмпературы. У такім выпадку трэба звяртацца па медыцынскую дапамогу. Урач павінен ацаніць цяжкасць стану, акрамя таго, узрост пацыента, фонавыя хваробы. Таксама важныя сімптомы — кашаль, цяжкае дыханне і задыхка. Калі яны з'явіліся разам з павышэннем тэмпературы, чакаць не трэба: у такіх выпадках гарбата з малінай не дапаможа.

— **Якія правілы самаізаляцыі, калі жывеш разам з малымі дзецьмі ці пажылымі бацькамі?**

I. Карбан: — Самаізаляцыя азначае, што ўсе 14 дзён нельга выходзіць з кватэры, варта замаўляць дастаўку прадуктаў, не кантактаваць з кур'ерам. А таксама абмежаваць кантакты з членамі сям'і — трымаць ад іх дыстанцыю 1-1,5 метра, часта мыць рукі, карыстацца антысептыкамі, праветрываць памяшканне і рабіць вільготную прыборку. Пажадана, каб у вас быў асобны пакой, асобныя посуд, ручнікі, пасцельная бялізна і іншыя прадметы гігіены. Неабходна забяспечыць бескантактную перадачу ежы. Калі ёсць неабходнасць хадзіць па кватэры, то варта насіць маску і аднаразовыя пальчаткі.

— **Калі каранавірус працякае ў лёгкай форме, ці можна выходзіць у краму і аптэку?**

I. Карбан: — Кватэру пакідаць нельга, бо вы з'яўляецеся крыніцай хваробы для навакольных.

— **Чым апрацоўваць кватэру, калі хварэш на каранавірус дома?**

I. Карбан: — Вірус асцядае на любыя паверхні. Таму прыборку варта рабіць часта — з любым мыючым сродкам, які маеце. Лепш у пальчатках, бо мыючыя сродкі ўздзейнічаюць на скуру рук. Таксама важна праветрываць і апрацоўка ўсіх прадметаў, якімі карыстаецца хворы, — тэлефонных апаратаў, пультаў, камп'ютарнай клавіятуры і мышкі, санітарна-тэхнічнага абсталявання.

— **Ці можна прынесці вірус з вуліцы на абутку і адзенні? Ці патрэбны дэзынфіцыруючыя дыванкі?**

I. Карбан: — Няма даказаных звестак, што вірус перамяшчаецца з дапамогай абутку і вопраткі. Дыванкі

выкарыстоўваюцца ў стацыянарах, дзе медперсанал пераходзіць з «бруднай» у «чыстую» зону, каб не дапусціць заносу вірусу. У хатніх умовах у ім няма сэнсу.

— **Як часта і доўга трэба апрацоўваць пад'езд, калі хтосьці ў самаізаляцыі?**

I. Карбан: — Калі ўлічыць, што самаізаляцыя прадугледжвае, што хворы не пакідае кватэру, то дадатковай апрацоўкі не патрабуецца. Службы ЖКГ праводзяць прыборку штодзённа.

— **Частка кампаній працуе аддалена, і кур'еры прывозяць дадому дакументы на подпіс. Ці павінныя кур'ер і той, хто з імі працуе, быць у пальчатках?**

I. Карбан: — У такіх выпадках мэтазгодна карыстацца электронным подпісам. Калі яго няма, асаблівых мер пры перадачы і рабоце з дакументамі не прадугледжана. Калі кур'ер клапоціцца пра здароўе, можа надзець маску і пальчаткі.

— **Частка вучняў займаецца дома, але настаўнікі просяць бацькоў раз на тыдзень прыносіць сшыткі на праверку. Ці павінен настаўнік быць у пальчатках пры праверцы?**

I. Карбан: — Вірус на паверхні паперы — пытанне пакуль спрэчнае. Яго РНК выяўлялася, але наколькі ён жыццяздольны, не высветлена. Калі настаўнік баіцца, можа надзець аднаразовыя пальчаткі.

— **Каранавірус б'е па тых, у каго аслаблены імунітэт. Як яго ўмацаваць з дапамогай харчавання?**

К. Пратасва: — Харчаванне — толькі адзін з фактараў, якія ўплываюць на імунітэт. Ён мае бялковую прыроду, таму важна ўжываць мясныя прадукты, птушку і рыбу. Таксама бабовыя, арэхі. Уключаць у рацыён агародніну і фрукты — не менш за 400 грамаў. Харчуйцеся чатыры разы на дзень, можна дадаць адзін-два перакусы — якраз фруктамі. Соль і цукар ужывайце па мінімуме. Прытрымлівайцеся пітнага рэжыму. Працягайце, што 60 % вадкасці наступае з ежай. Карыснае піццё — звычайная вада. Падыдуць таксама гарбата — чорная, зялёная, чырвоная, таксама кампот ды морс.

Паколькі лёгкія — тлушчазалежны орган, 20 грамаў масла ў суткі карысныя. Таксама ўжывайце яйкі, раслінныя тлушчы і тлушту рыбу — неабавязкова сёмгу ці фарэль, падыдуць селядзец і скумбрыя. Адмаўляйцеся ад фастфуду і рафінаваных прадуктаў.

— **Цэны на імбір і лімоны выраслі. Яны сапраўды могуць дапамагчы?**

К. Пратасва: — Гэта маркетны-гавая спекуляцыя, бо няма ніводнага даследавання, якое пацвярджае, што рэчывы імбіру ці лімона кагосьці вылечылі ад каранавіруса. У замарожаных чорных парэчках вітаміну С больш, чым у лімонах. Умацоўваюць імунітэт куркума, мёд, балгарскі перац, брокалі, а таксама цалкам даступныя нам цыбуля і часнок.

— **Як часта правяраюць тых, хто знаходзіцца на самаізаляцыі? Ці шмат парушальнікаў?**

В. Чамаданава: — Правяраюць штодзённа. За мінулыя суткі правярылі 10 432 чалавекі, 530 адсутнічалі дома. Ёсць выпадкі, калі прыцягвалі адсутных да адказнасці, складзена каля 200 пратаколаў, максімальны пакуль штраф, якім пакаралі, — 45 базавых велічынь.

I. Карбан: — Напрыканцы дадам, што на вялікія выхадныя яшчэ раз просім усіх заставацца дома, каб праз тыдзень мы не атрымалі імклівага росту захваральнасці.

Алена КРАВЕЦ.

Год малой Радзімы

МАРАК НА СУШЫ

Ваенна-марская база ў Шуміліне — так тыя, хто служыў на флоце, называюць... мясцовае возера. Старшыня раённай арганізацыі Беларускага саюза ваенных маракоў Віктар ПРЫХОДЗЬКА і яго аднадумцы актыўна займаюцца патрыятычным выхаваннем школьнікаў, увекавечаннем памяці тых, хто меў дачыненне да ваенна-марскай службы. Віктар Васільевіч — начальнік лінейнай дарожнай дыстанцыі № 364 філіяла ДЭУ-36 РУП «Віцебскаўтадар». І як кіраўнік паказвае прыклад любові да свайго краю.

З ініцыятыўным чалавекам мяне пазнаёміла старшыня райсавета дэпутатаў Ірына Новікава, падкрэсліўшы, што ён вельмі сціплы — не лічыць неабходным рэкламаваць зробленае ад душы. Больш бы такіх энтузіястаў, дадала яна!

А наша з ім гутарка адбылася каля возера, якое ўсё больш тутэйшых жартам называюць морам.

Кажуць, былых маракоў не бывае. Афіцэрская выпраўка, камандны голас, шчырасць і прама-лінейнасць у разважаннях — гэта ўсё пра майго суразмоўцу. У свае 59 гадоў шумілінец выглядае, дзякуй богу, як многія 40-гадовыя, і яшчэ маладзей. А сакрэт — у здаровым спосабе жыцця, звычцы купацца нават у халоднай вадзе, у тым, што не аматар павалаяцца на канапе. У яго заўсёды шмат спраў, у тым ліку і карысных для грамадства. Ён, напрыклад, асабіста арганізаваў уладкаванне спартыўнай пляцоўкі для гульні ў валејбол і

футбол. Вельмі рады Віктар Васільевіч, калі бачыць там моладзь. Заўсёды гатовы і падказаць, як лепш падрыхтаваць сябе да здачы экзаменаў у ваенную ВНУ.

Калі слухаеш яго аповеды пра службу, міжволі цягне прасіць, каб удакладняў, расказваў яшчэ і яшчэ. Напрыклад, пра тое, як служыў на самай вялікай падлодцы ў свеце, якая ўнесена нават у Кнігу рэкордаў Гінеса. Плошча гэтага падводнага судна — паўтара футбольнага поля. 27 метраў — вышыня, 178 — даўжыня!

— А назва — «Акула». Цяжкі ракетны падводны крейсер стратэгічнага прызначэння, калі поўнасю. На ім я служыў на Чырванасцяжным Паўночным флоце. І з-пад «макаўкі» планеты наш экіпаж таксама ўсплываў, — апавядае марак.

Сам ён родам з Гомельшчыны. Бацька быў ваенны, як і многія сваякі. Жыў будучы падводнік недалёка ад Калінкавіч, у ваенным гарадку. Таму, зразумела, з дзяцінства марыў насіць пагоны, скончыў Калінінградскае ваенна-марское вучылішча.

Пасля аварыі на Чарнобыльскай АЭС маці Віктара Прыходзькі пераехала спачатку ў Магілёўскую вобласць, а потым на Віцебшчыну — у Шумілінскі раён. Сын з жонкай і дзвюма дачкамі, калі ў 1997-м скончыў службу, з ваеннага гарадка, які недалёка ад Мурманска, пераехаў жыць бліжэй да мамы. Працаваў спачатку на камбінаце кааператыўнай прамысловасці энергетыкам, галоўным інжынерам, потым дырэктарам. Далей — дырэктарам сельгасхіміі, у таварыстве паляўнічых і

рыбаловаў, намеснікам кіраўніка па будаўніцтве Обальскага керамічнага завода. Цяпер вось ужо амаль дванаццаць гадоў у дарожнай службе. Сфера адказнасці — каля 110 кіламетраў.

Усяго ў раённай грамадскай арганізацыі ваенных маракоў каля 45 чалавек. Статус ганаровага яе кіраўніка належыць памерламу некалькі гадоў таму Анатолю Бычкову.

— Менавіта капітан другога ранга Анатоль Леанідавіч Бычкоў — аўтар ідэі будаўніцтва лодкі, прыняцц дзеяння якой бярэ пачатак ад пятроўскай эпохі, — вёслава-паруснай шлюпкі. І сёння на кожным надводным караблі такія павінны быць у абавязковым парадку. Гэтыя шасцівесельныя шлюпкі (ялы) выкарыстоўваюцца і як сродкі выратавання, і каб, калі спатрэбіцца, дайсці да берага і назад, — тлумачыць суразмоўнік.

Гэтаму ялу каля шасці гадоў. Захоўваюць яго на возеры ў «ангары», зробленым з вялікай цыстэрны. На ім катаюць тутэйшых школьнікаў — напрыклад у Дзень Перамогі, на свята Купалы, на Дзень Незалежнасці...

— Ял, дарэчы, носіць імя славутага героя-падводніка, які нарадзіўся на Шуміліншчыне, — Анатоля Іспанкова. Ён быў адзін з тых, хто загінуў на субмарыне «Камсамалец». Трагедыя адбылася ў красавіку 1989-га ў Нарвежскім моры. Чаму здарыўся пажар на самай сучаснай на той час лодцы, якой належаў рэкорд па глыбіні пагружэння сярод падводных суднаў (1020 метраў), — невядома. 42 з 69 членаў экіпажа загінулі. Анатоль Іспанкоў да апошняй хвіліны

забяспечваў субмарыну электраэнергіяй.

Віктар Прыходзька працягвае многае з таго, што было зроблена да яго Анатолям Бычковым, які захапляўся парусным спортам і вучыў яму моладзь. Акрамя гэтага, збіраў камяні — меў талент знаходзіць вельмі прыгожыя і вельмі вялікія. Каля гіганцкага валуна на беразе возера, дарэчы, мы і гутарылі. Калі прыглядаецца, гэты камень збоку вельмі падобны на нос карабля. Такім чынам і вырашылі ў свой час увекавечыць памяць маракоў — выхадцаў з гэтых месцаў. Над зямлёй відаць толькі траціна вялікага цуду. Каб падняць яго, зняць з платформы грузавіка, спатрэбіліся аж два краны...

Былыя ваенныя маракі падтрымліваюць чысціню на тэрыторыі памятнага месца і наогул на берагах возера. Непадалёк, дарэчы, ёсць унікальны парк. Высаджваць там дрэвы пачалі да 70-годдзя вызвалення раёна. На сёння іх каля пяці тысяч, прычым толькі летась стала на тысячу больш. Маракі актыўна бяруць удзел у суботніках, якія праходзяць у гэтым месцы, самі наводзяць тут парадак. Віктару Васільевічу ў пытаннях добраўпарадкавання нярэдка дапамагаюць унукі, старэйшаму з якіх дзевяць гадоў, а малодшаму — чатыры.

У планах Віктара Прыходзькі працягваць увекавечанне памяці тых, хто меў дачыненне да флоту. Будзе і далей пошук сваякоў, нашчадкаў загінулых падчас вайны і ў мірны час. Маракі спадзяюцца, што нехта з сухапутнай Шуміліншчыны будзе працягваць іх справу.

Аляксандр ПУКШАНСКІ, фота аўтара.

Крэатыў

ГОМЕЛЬСКІ АРБАТ І РЭЗІДЭНЦЫЯ ДЗЕДА МАРОЗА

У абласным цэнтры рыхтуюць эскізныя прапановы архітэктурнага абнаўлення набярэжнай Сожа

Зона творчасці «Гомельскі Арбат», аб'екты грамадскага харчавання, дзіцячыя зоны, месцы для продажу сучаснай прадукцыі, а таксама закрытая канцэртная пляцоўка і рэзідэнцыя Дзеда Мароза — набярэжная ракі Сож у цэнтральным парку прымерыць новыя формы аздаблення тэрыторыі. Такія прапановы па архітэктурных і канструктарскіх збудаваннях разгледзяць на конкурсе эскізных праектаў добраўпарадкавання набярэжнай.

Арганізатары архітэктурнага змагання — Дзяржаўная гісторыка-культурная ўстанова «Гомельскі палацава-паркавы ансамбль» і Камітэт па архітэктуры і будаўніцтве Гомельскага аблвыканкама. Рэгістрацыя заявак на ўдзел у конкурсе працягнецца да 30 красавіка. 15 мая — апошні дзень прыняцця канчатковай распрацоўкі і афармлення эскізных прапановаў згодна з правіламі.

ем архітэктурных, дызайнерскіх і мастацкіх ідэй па ўдасканаленні набярэжнай Сожа. Мы прапануем прадумаць аб'ёмна-прасторавае рашэнне гэтага маляўнічага кутка і стварыць цэласны архітэктурна-мастацкі вобраз улюбёнага месца адпачынку.

Вітаюцца любыя нестандартныя творчыя прапановы. Але ёсць шэраг абавязковых умоў. Так, праект павінен быць складзены з улікам ахоўных зон помнікаў прыроды і архітэктуры — размова пра ўласна палацава-паркавы ансамбль, прыродны ландшафтны парк і культурны пласт наваколля. Аб'ектам праектавання таксама не можа выступаць тэрыторыя ад Кіеўскага спуску да Лебядзінай сажалкі.

— Крытэрыі ацэнкі конкурсных праектаў — гэта навізна падыходу да раскрыцця патэнцыялу тэрыторыі і канструктыўная рэалістычнасць выканання прапанаваных збудаванняў, — дадала Святлана Міхайлаўна.

У праектах таксама трэба адлюстраваць метады стварэння сучаснай прасторы для адпачынку, якая будзе даступна ў тым ліку і для маламабільных груп насельніцтва. Пажадана абгрунтаваць планіровачныя рашэнні ландшафтнай арганізацыі набярэжнай. Не менш важна прадугледзець магчымасць круглагадовага выкарыстання тэрыторыі.

Удзельнікам конкурсу трэба будзе правесці аналіз і зрабіць прапанову па добраўпарадкаванні з улікам існуючых зялёных насаджэнняў. Таксама трэба прадумаць функцыянальнае заніраванне тэрыторыі

для адпачынку, шпацыраў і заняткаў спортам. Да ўдзелу запрашаюцца архітэктары, навучэнцы профільных ВНУ і каледжаў, а таксама дызайнеры, скульптары, мастакі, краязнаўцы, гісторыкі і навукоўцы.

Па выніках архітэктурнага спаборніцтва абяруць тры найлепшыя канцэпцыі. У адпаведнасці з гэтым будуць вызначаны адрасаты грашовых узнагарод. Пераможцу конкурсу чакае прыз у дзве тысячы рублёў. Заахвочванне за другое і трэцяе месцы складзе паўтары тысячы і тысячу рублёў адпаведна.

Наталля КАПРЫЛЕНКА.

Запусцілі сэрвіс анлайн-замовы страў з рэстаранаў

Зроблена гэта ў Мінску. Сэрвіс называецца «Ежа навінас». Стравы можна заказаць з каталога ўстаноў на Relax.by і забіраць у зручны час. Гэта дазволіць менш часу правесці ва ўстаноў і звесці да мінімуму кантакты ў грамадскіх месцах.

«У сітуацыі, якая склалася, рэстаранны бізнес актыўна шукае новыя спосабы ўзаемадзеяння з гасцямі. Перш за ўсё гэта дастаўка і ежа навінас. Службы дастаўкі нясуць каласальную нагрузку, ледзь паспяваючы за рэзкім ростам колькасці заказаў. Відавочная альтэрнатыва — ежа навінас», — тлумачаць распрацоўшчыкі.

Для замовы трэба выбраць установу, сфарміраваць заказ на стравы (трэба выбраць «меню навінас»), пазначыць кантактную інфармацыю і жадааны час самавывазу. Зараз даступныя да замовы меню больш за 100 устаноў.

Пасля таго як зроблена анлайн-замова, спецыяліст сэрвісу звязваецца з устаноў для яе пацверджэння і высылае SMS са статусам: пацверджаны або адменены. У першым выпадку будуць пазначаны час гатоўнасці і адрас самавывазу. Аплаціць заказ можна наяўнымі або карткай пры атрыманні. У найбліжэйшы час гэта таксама можна будзе зрабіць у анлайне праз сэрвіс.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Камунальныя стасункі

ЗА АЦЯПЛЕННЕ — ДЗВЕ ЗАРПЛАТЫ

Як у іншых краінах плацяць за «камуналку»

Ці ведалі вы, што 96 % беларусаў маюць жыллё ва ўласнасці? Напрыклад, у той жа Германіі такой нерухомасцю валодаюць толькі 43 % жыхароў, і наогул еўрапейцы аддаюць перавагу арэндным дамам. Беларусы аплачваюць толькі 20 % кошту цяпла, а ў Італіі за ацяпляльны сезон сям'я можа аддаць 2000 еўра. У Беларусі, як і ў Расіі, можна атрымаць субсідыю на аплату ЖКП, аднак нашы суседзі аплачваюць паслугі па рэальнай цане. І такіх нюансаў вельмі шмат. На рэальных прыкладах мы раскажам, як плацяць за «камуналку» ў іншых краінах.

ІТАЛІЯ

Кацярына з мужам і дачкой арандуецца кватэру (агульная плошча — 140 кв. м) на паўночным захадзе Італіі. Усе жыллёва-камунальныя паслугі аказваюць розныя кампаніі. Адпаведна ад кожнай з іх прыходзіць і асобнае паведамленне. Лічылнікі ўстаноўлены толькі на такія паслугі, як газ і святло. Плата ж за ваду ўключана ў комплекс паслуг кампаніі, якая абслугоўвае дом (на манер беларускіх таварыстваў уласнікаў).

— Аднак існуе пэўны нарматыў па спажыванні вады, і калі жыхары нашага дома яго перавысяць, то трэба будзе за гэта дадаткова заплаціць. Пры гэтым сума будзе раскідана на роўныя часткі паміж усімі, — тлумачыць Кацярына. — І такая сістэма мне не зусім зразумелая. Чаму наш сусед, які жыве адзін, павінен заплаціць тую ж суму, што і мы? Калі ж мы вырашым паехаць у водпуск, то ад платы за ваду нас таксама ніхто не вызваліць і пераразлік ніхто не зробіць.

Сума аплаты гарачага водазабеспячэння пазначана ў паведамленні за газ, таму што ў кватэры ўстаноўлена газавая калонка. За ацяпляльны сезон сям'я ў сярэднім аддае 2000 еўра (крыху больш за 5400 бел. руб.), у міжцяпляльны — 20 еўра (каля 54 бел. руб.) штотомсяц. Плату за гэтую паслугу аўтаматычна спісваюць з банкаўскай карткі.

— Цяпло тут вельмі дарагое, нягледзячы на тое што тэмпература паветра зімой у сярэднім складае каля 5-7 градусаў вышэй за нуль, — адзначае маладая маці. — Мы як мага больш стараемся эканоміць, праз гэта ў кватэры можа быць вельмі вільготна, і мы проста часцей праветрываем памяшканні.

За святло сям'я штотомсяц аддае 50 еўра (каля 135 бел. руб.), за ваду (акрамя той, што ўваходзіць у комплекс паслуг абслуговай кампаніі) — 30 еўра (каля 80 бел. руб.) і 70 еўра (прыблізна 190 бел. руб.) — за паслугі кампаніі (сюды ўваходзіць таксама плата за ваду і вываз адходаў). Са слоў Кацярыны, сярэдняя заробатная плата італьянскіх жанчын складае 1000 еўра (прыблізна 2700 бел. руб.), мужчын — 1500 (больш за 4000 бел. руб.).

РАСІЯ

Жыхары суседняй краіны аплачваюць паслугі па рэальным кошце, а атрымаць субсідыю могуць толькі тыя, хто аддае за «камуналку» больш за 22 % ад свайго сярэдняга даходу. Аднак у залежнасці ад рэгіёна гэты парог можа быць меншы.

Паведамленне аб аплаце прыходзіць расіянам раз на месяц і не вельмі адрозніваецца ад беларускай версіі. Дом пенсіянеркі Галіны, жыхаркі Санкт-Пецярбурга, абслугоўвае кіруючая кампанія ТАА «Жылкамсервіс № 1 Неўскага раёна». Жанчына жыве адна, а плошча яе кватэры складае 31,90 кв. м. Нягледзячы на тое што ў кватэры прапісаны два чалавекі, на аплату паслуг гэта ніяк не ўплывае. Расійская «жыроўка» падзяляецца на некалькі блокаў — «Утрыманне і рамоні жылога памяшкання», «Камунальныя паслугі» і «Іншае». Ад першых двух Галіна адмовіцца не можа — паслугі з'яўляюцца абавязковымі, да неабавязковых адносяцца толькі радыё і тэлетрансляцыя (у беларускім паведамленні такіх паслуг нават няма).

Кошт халоднай вады, электраэнергіі і вывазу адходаў (іншых паслуг проста няма) для двухпакаёвай кватэры ў Тбілісі можа складаць сярэдняю пенсію.

У першы блок уваходзіць 18 паслуг — ад кіравання шмакватэрным домам да эксплуатацыі агульнадамавых прыбораў уліку. Сюды ж адносяцца і ўсе агульнадамавыя затраты па водазабеспячэнні і электраэнергіі. Напрыклад, тариф на кіраванне шмакватэрным домам складае 3,39 рас. руб. (каля 0,11 бел. руб.) за адзін квадратны метр. У лютым Галіна аддала за гэтую паслугу 108,14 рас. руб. (каля 3,65 бел. руб.). А вось ачыстка смеццэправода абыхлала жанчыне ў 51,68 рас. руб. (каля 1,74 бел. руб.). Асобна ад смеццэправода аплачваюцца вываз адходаў — па тарифе 5,13 рас. руб. (прыблізна 0,17 бел. руб.) за адзін квадратны метр жылой плошчы. Як бачым, агульная плата за гэтыя паслугі залежыць ад плошчы кватэры,

у нас жа — ад колькасці зарэгістраваных жыхароў. У «абавязковы» блок таксама ўваходзіць і абслугоўванне дамафона — у нашай краіне гэтая паслуга лічыцца дадатковай, і беларусы маюць права адмовіцца ад яе.

Што ж датычыцца другога блока «Камунальныя паслугі», то ў яго ўваходзіць халоднае і гарачае водазабеспячэнне, паслугі каналізацыі і ацяпленне. У лютым Галіна расходвала два кубаметры халоднай вады і тры кубаметры гарачай (у нас гарачую ваду лічаць у

гікакалорыях). Тарыф на халоднае водазабеспячэнне і каналізацыю аднолькавы і складае 31,58 рас. руб. (крыху больш за 1 бел. руб.), на гарачае — 105,92 (на беларускія грошы гэта 3,57).

Самай жа важкай паслугай у піцёрскім паведамленні стала ацяпленне — жанчына аддала 1427,98 рас. руб. (каля 48 бел. руб.) за 0,8089 Гкал. У цэлым лютаўская «жыроўка» абыхлала ёй у 3031,5 рас. руб. (каля 102 бел. руб.). Пры гэтым мы выключылі адсюль плату за радыё, тэлетрансляцыю і адлічэнні на капітальны рамоні — яго ў Расіі аплачваюць асобна (уносяць адразу ўсю суму ці дзельца яе на некалькі частак).

Дарэчы, як адзначае Расстат, летась сярэдняя заробатная плата ў Санкт-Пецярбургу склала 63890 рас. руб. (каля 2150 бел. руб.), а сярэдняя пенсія на 1 студзеня 2020 года была прыкладна 18 000 рас. руб. (больш за 600 бел. руб.).

ЗША

Вольга жыве ў Фларыдзе, дзе арандуе жыллё ў прыватным жылым комплексе. Агульная плошча яе дома складае 220 кв. м, і жывуць там два чалавекі. Абслугоўваннем комплексу займаецца адна кампанія, за што ўласнікі ці арандатары дамоў уносяць пэўную плату. У абслугоўванне ўваходзіць такія паслугі, як вываз адходаў, уборка

тэрыторыі, стрыжка газонаў, утрыманне месцаў для паркоўкі, басейнаў ды іншае. Адмовіцца ад гэтых паслуг нельга — гэта з'яўляецца абавязковай умовай для пражывання ў такіх дамах.

Што датычыцца камунальных паслуг, то іх чатыры — электраэнергія, халоднае і гарачае водазабеспячэнне, каналізацыя. Адна кампанія аказвае паслугі па электраэнергіі, сюды ж уваходзіць і плата за цяпло (сістэма ацяплення электрычная). Асобныя паведамленні прыходзяць на спажыванне халоднай і гарачай вады, каналізацыю. Цікава, што прыбор уліку электраэнергіі знаходзіцца на двары, а лічылнікі вады — у кампаніі, якая яе пастаўляе. У Беларусі колькасць вады, якую спажылі, лічаць у кубаметрах, у Амерыцы ж — у галонах. Напрыклад, за месяц Вольга расходвала чатыры тысячы галонаў, што складае аж 15 кубаметраў вады.

Сярэдні кошт камунальных паслуг вагаецца каля 220 долараў (каля 620 бел. руб.) у месяц, але акрамя гэтага Вольга плаціць і за арэнду дома (1200 долараў, або каля 3000 бел. руб.), у якую ўваходзіць і яго абслугоўванне (ываз адходаў, прыборка тэрыторыі і іншае).

— Наконт сярэдняй заробатнай платы сказаць цяжка, бо ў асноўным тут жывуць пенсіянеры і бізнесмены, — адзначае Вольга.

Валерыя КІСЛЯ, фота аўтара.

ШТО КАЖУЦЬ ЭКСПЕРТЫ?

У развітых краінах структура гарадскога жылля зусім іншая, таму выбар кампаній, якія аказваюць паслугі насельніцтву, значна большы. Гэта могуць быць прыватныя (валодаюць шмакватэрнымі дамамі і здаюць кватэры ў арэнду для атрымання прыбытку) і муніцыпальныя (валодаюць шмакватэрнымі дамамі і здаюць кватэры ў арэнду для развіцця горада) жыллёвыя кампаніі; прыватныя (будуюць дамы, валодаюць імі і здаюць кватэры ў арэнду для атрымання прыбытку) і муніцыпальныя (будуюць дамы, валодаюць імі і здаюць кватэры для развіцця горада) жыллёва-будаўнічыя кампаніі. Існуюць таксама жыллёвыя кааператывы, якія купляюць шмакватэрныя дамы і перадаюць кватэры пайшчыкам (без права афармлення іх ва ўласнасць, каб вырашыць жыллёвую праблему) і жыллёва-будаўнічыя кааператывы (будуюць дамы, валодаюць імі і перадаюць кватэры пайшчыкам).

Акрамя гэтых арганізацый, ёсць яшчэ кампаніі па кіраванні агульнай маёмасцю — яны могуць быць як прыватныя, так і муніцыпальныя. І аказваюць яны толькі адну паслугу — кіраванне шмакватэрным домам. Астатнія ж паслугі перакладзены на сэрвісныя кампаніі, якія наймаюць хаус-майстроў, спецыялістаў па прыборцы тэрыторыі, рамонтнага дома, вывазе адходаў, абслугоўванні ліфтоў, інжынерных камунікацый ды іншым. Таксама гэта могуць быць групы кампаній, дзе галоўнай з'яўляецца кампанія па кіраванні маёмасцю, а сэрвісныя кампаніі — яе даччынымі прадпрыемствамі. Акрамя таго, паслугі аказваюць энергетычныя кампаніі, пастаўшчыкі вады і санітарныя службы.

— Пры гэтым магістральныя, кабельныя сеткі, сеткі водаправода і каналізацыі належыць муніцыпалітэту, а пастаўшчыкі паслуг могуць быць як дзяржаўныя, так і прыватныя, — адзначае **член праўлення Міжнароднай асацыяцыі менеджменту нерухомасці Генадзь КАЛЕНАЎ**. — Усе паслугі аказваюць на канкурэнтнай аснове — пастаўшчыка выбіраюць у залежнасці ад кошту і якасці яго паслуг. Адказваюць за гэта менеджары кіруючых кампаній, якія навучаюцца сваёй спецыяльнасці на працягу трох гадоў і здаюць экзамен у Гандлёва-прамысловай палаце.

Спецыяліст адзначае, што для ўласнікаў жылля развітых краін не існуе ніякіх ільгот на аплату жыллёва-камунальных паслуг. Каб пагасіць доўг па аплаце, ім неабходна будзе прадаць сваю ўлас-

насць — гэта можа быць аўтамабіль, кватэра ці лецішча. Калі ж маёмасці няма, то можна, стаўшы арандатарам, у крайнім выпадку атрымаць поўнае вызваленне ад аплаты арэнды і ЖКП ці паніжальны каэфіцыент на аплату арэнды і субсідыю на аплату ЖКП у залежнасці ад даходаў. Пры гэтым розніцу будзе пагашаць дзяржава.

— У краінах СНД амаль усе гарадское насельніцтва з'яўляецца ўласнікамі жылля, арэнднага жылля і «сапраўдных кааператываў» няма, таму субсідыі даюць усім жыхарам у залежнасці ад агульнага даходу сям'і, — тлумачыць Генадзь Генадзевіч. — А вось сярэдні кошт паслуг у еўрапейскіх краінах залежыць ад розных фактараў — ад геаграфічнага становішча, канструкцыі шмакватэрнага дома, ацяпляльнага абсталявання і заробатнай платы.

Напрыклад, пакет жыллёва-камунальных паслуг для кватэры, якая знаходзіцца ў капітальна аграмантаваным шмакватэрным доме берлінскага раёна Марцан-Хелесдорф, можа складаць 1,2 еўра (каля 3,25 бел. руб.) у месяц у пераліку на 1 кв. м. У Мюнхене гэтая лічба можа павялічыцца да трох еўра (крыху больш за 8 бел. руб.). Пры гэтым заробатная плата (да выліку ўсіх падаткаў і збораў) хаус-майстра ў Берліне можа быць 1400 еўра (каля 3800 бел. руб.), а ў Мюнхене — 3800 еўра (каля 10 300 бел. руб.).

— У Кітаі і некаторых краінах Еўрасаюза для аплаты рэсурсаў выкарыстоўваюць дэпазітную сістэму — у прыбор уліку ўстаўляюць спецыяльную картку, на якой павінны быць грошы. Калі ж яны канчаюцца, то аказанне паслугі адразу спыняецца. Таму ў такіх выпадках запазычанасці па аплаце не можа быць у прынцыпе. Астатнія ж паслугі аплачваюць авансам на рахунак аб'яднання ўласнікаў ці ўласніка арэнднага дома любым спосабам за выключэннем наяўных грошай. Больш за тое, штомесячная сума вядома наперад на ўвесь год, — расказвае Генадзь Калёнаў. — Калі чалавек не плаціць за паслугі, то яму аўтаматычна адключаюць газ, электраэнергію і ваду, а што датычыцца астатніх паслуг, то менеджар кіруючай кампаніі праводзіць размову з даўжніком, абмяркоўвае з ім план спагнання запазычанасці, і калі гэта не прыносіць вынік, то ён падае ў суд, і ўласніка вымушаюць прадаць кватэру. Арандатары жа высяляюць толькі ў тым выпадку, калі ў іх ёсць магчымасць заплаціць, а яны гэтага не робяць. Калі ж яны змогуць даказаць адсутнасць даходаў (а гэта трэба пацвярджаць пастаянна), то частку запазычанасці пагасіць дзяржава.

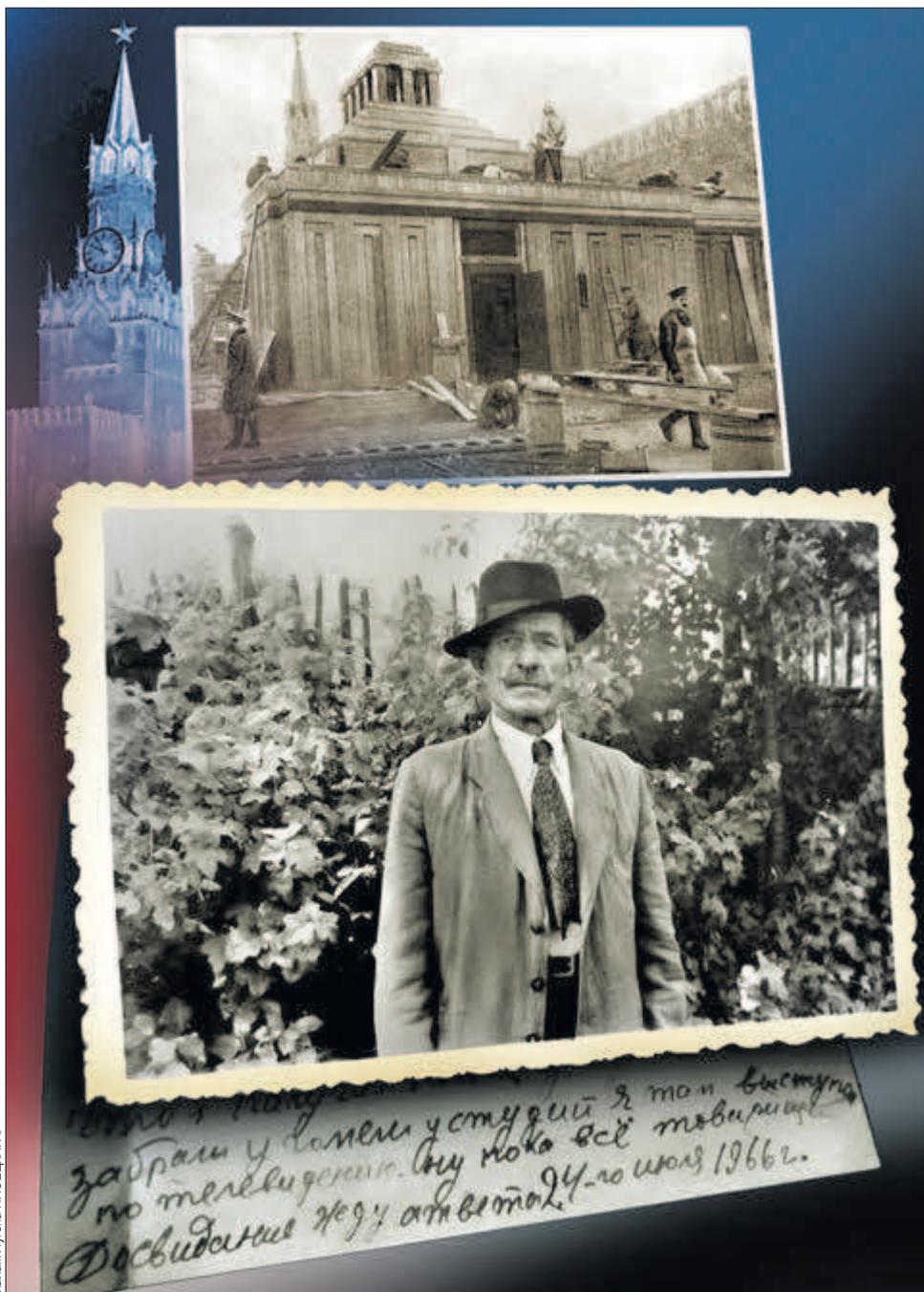

ЯК БЕЛАРУСЫ З ГРАБАЎКІ МАЎЗАЛЕЙ БУДАВАЛІ

Сённяшні Маўзалеі Леніна ў Маскве паўстаў не адразу. Напачатку былі іншыя. І толькі пазней з'явіўся на Краснай плошчы сённяшні. Узводзілі яго многія будаўнікі, людзей патрабавалася шмат. З усіх ахвотных адбіралі, відаць, тых, хто ўмеў і хацеў працаваць дабротна. Сярод такіх былі і ўмельцы кладкі з Беларусі. Але што асабліва ўражае — гэта былі будаўнікі не з Мінска, не з якога-небудзь абласнога цэнтра, а з не вельмі прыкметнай беларускай вёскі Грабаўка, што ў Гомельскім раёне. Значыць, майстэрства іх было такое, што адборшчыкі не пабаяліся прапанаваць такую адказную працу.

Так сталася, што я, калі быў вучнем Сноўскай сярэдняй школы на Нясвіжчыне (закончыў 11 класаў у 1966 годзе), падаччаны нашымі настаўнікамі-краязнаўцамі Іванам Іосіфавічам Калашам (выкладчык беларускай літаратуры) і Пятром Іванавічам Пазняком (настаўнік чарчэння), актыўна далучыўся да краязнаўства. Не адчураўся ад яго і калі стаў студэнтам філфака БДУ. І невялікая мяне зачэпіла гісторыя будаўніцтва маскоўскага маўзалея Леніна. Недзе пачуў, што там былі і будаўнікі з Беларусі. Заняўся пошукамі. Аказалася, праўда. Сёе-тое высветліў, знайшоў некаторыя прозвішчы. Падагрэты такім шчасцем, адразу ж напісаў лісты. Неўзабаве я атрымаў адказ ад Мікіты Кузьміча Фамянкова з той самай вёскі Грабаўка, што каля Гомеля. Завязалася перапіска.

Мікіта Кузьміч 24 ліпеня 1966 года пісаў: «У 1929 годзе мы паехалі працаваць у Маскву па выкліку. Мы паступілі перш на адну будоўлю, скончылі яе, і работы больш не было. І сталі нашы муляры раз'язджацца хто куды. Частка грабаўцаў паехалі ў Оршу, іншыя паехалі ў Магілёў. А мы, 9 чалавек аднавяскоўцаў, засталіся ў Маскве. Мой таварыш Башлакоў Арцёмій Трафімавіч паехаў па Маскве шукаць работу. Прыязджае вечарам і кажа: работу знайшоў на Краснай плошчы, рабіць вялікі Помнік вялікаму Нашаму Правадыру Уладзіміру Ільічу Леніну, Маўзалеі. Мы сказалі: вельмі прыемна. І назаўтра раніцай узялі інструмент — і на трамвай, і паехалі на Красную плошчу. Прыехалі, пайшлі ў кантору зарэгістравацца. Прабачце растлумачыў нам расцэнкі, і мы нацягнулі шнур. Шырыня сцяны была паўтара метра, цэгла была адборная, цэмент першы гатунак. Каманда была: прыступіць да працы. У мяне адразу з'явілася нейкая такая трывога. Я зараз буду браць першую цагліну і пачынаць помнік нашаму сусветнаму правадыру Леніну. Забілася сэрца, стала неяк трывожна, і я заклаў на цэмент першую цагліну Маўзалея. ...Маўзалеі мы закончылі за тры месяцы, нашу арцель перавялі ў Крэмль. Там мы рабілі машынае аддзяленне. Потым нас перакінулі на планетарый, там скончылі работу. І сталі ўжо маразы, і мы з'ехалі дадому. Мяне і майго таварыша Арцёмія Башлакова пакідалі ў Крамлі назаўжды, бо мы былі добрыя спецыялісты. Але мы не засталіся. З тых будаўнікоў мы засталіся ў жывых утroph. Я, мне 70 гадоў. Стахаўцоў Спірыдон, 92 гады. Башлакоў Арцёмій, 72 гады. Я і Стахаўцоў Спірыдон жывём у Грабаўцы, а Башлакоў Арцёмій жыве ў Мінску. Астатнія пабітыя на вайне, а іншыя памерлі па старасці. Таварышы камсамольцы, жыву я пакуль у Грабаўцы, і яшчэ кельню з рук не выпускаю, працею у саўгасе «Каменны свіран». Я атрымліваю пенсію малую, 19 руб. 60 кап. Прапрацаваў я па каменнай працы ўжо 50 гадоў, так што для мяне гэтая пенсія крыўдная. Прашу вас, паважаныя камсамольцы, паспрабуйце вы. Вы, напэўна, у курсе справы, вы ведаеце, куды гэта трэба звярнуцца, каб мне выдалі нейкае заахованне. Наконт даведак, у мяне была даведка са штампам пабудовы Маўзалея Уладзіміра Ільіча Леніна. І разліковая кніжка з Маўзалея, што я атрымліваў

Калаш Іосіф Пазняк

грошы. Дакументы гэтыя забралі ў мяне ў Гомелі, у студыі. Я там выступаў па тэлебачанні»...

Разам з гэтым лістом Мікіта Кузьміч Фамянкоў даслаў сваё фота — у агародных кустах стаіць бравы дзядзька ў капелюшы, пад гальштукам. На здымку надпіс: «На добрую памяць уважаемым камсомольцам. Вы, дорогой Анатолий, просили мою фотографию, я вам высылаю. Я, Никита Кузьмич, первый строитель Мавзолея. Прошу вас, Анатолий, постараться обо мне насчет доплаты пенсии».

Намеснік дырэктара па выхаваўчай рабоце Грабаўскага дзіцячага сада — сярэдняй школы Слепянкова Аксана Анаталеўна згадвала:

«Нашы беларусы ва ўсе часы былі таленавітымі людзьмі, умелі ўсё тое, што і іхнія еўрапейскія калегі, а часам атрымлівалася нават лепей».

«У нашым школьным музейным пакоі сабраны цікавы матэрыял пра будаўнікоў Маўзалея. Справа ў тым, што будавалі яго майстры з вёскі Грабаўкі, нашы землякі. Час не захаваў імёны ўсіх будаўнікоў. Нам вядомыя 12 членаў Грабаўскай брыгады: Грыгор'еў Пётр Андрэявіч, Грыгор'еў Мікіта Пятровіч, Фаменка Кузьма Васілевіч, Башлакоў Арцёмій Трафімавіч, Чачын Іван Дзямідавіч, Фаменка Мікіта Кузьміч, Стахаўцоў Спірыдон Якаўлевіч, Стахаўцоў Якаў Спірыдонавіч, Башлакоў Іван Кузьміч, Фаменка Цімафей Кузьміч, Чачанкоў Марк Сіманавіч, Чачанкоў Раман Гаўрылавіч. Сваё ўменне грабаўскія майстры перадавалі з пакалення ў пакаленне. Яны будавалі Ноўгарад, Растоў, Адэсу, Гомель, Петраград, Слуцк, Кіеў і іншыя гарады».

Што нашы майстры былі не горшыя, а нават лепшыя за іншых, сведчаць і некаторыя газетныя публікацыі-згадкі. Самая галоўная на той час савецкая газета «Правда», публікацыя якой лічылася бездакорнай і надзвычай «правільнай», у нумары за 14 снежня 1978 года змясціла матэрыял А. Абрамава, у якім пісала: «Летом 1979 года исполнится 50 лет со времени начала строительства гранитного Мавзолея В. И. Ленина. До этого существовали две временные усыпальницы великого вождя: сосновый Мавзолей, сооруженный в траурные дни января 1924 года за трое суток, и сменивший его дубовый, простоявший с весны 1924 года до лета 1929-го».

Але пасля вырашылі ўзвесці больш надзейны і якасны. «Автором проекта гранитного Мавзолея, как и двух предыдущих, был академик А. В. Щусев. А сооружал его трест Мосстрой под руководством прораба И. В. Певзнера. Усыпальницу вождю строили московские землекопы и штукатуры, гомельские каменщики, тверские гранитчики...»

Звярніце ўвагу на нязначную, на першы погляд, дэталізацыю, якая, тым не менш, дае выразнае ўяўленне пра майстравітасць нашых будаўнікоў. Толькі жыхары Грабаўкі былі мулярамі, іншыя ж выконвалі іншыя работы. Значыць, грабаўцы мелі перавагі ў майстэрстве. Аказалася, не толькі будаўнічымі здольнасцямі валодалі грабаўцы. Умелі шмат што іншае. Нават спяваць выдатна. Хіба ж не дзіва, што былы муляр Арцём Трафімавіч Башлакоў неўзабаве стаў выдатным спеваком? Прафесійна працаваў у Беларускай дзяржаўнай філармоніі, а пасля спяваў на самай галоўнай беларускай сцэне — Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі.

Пра гомельскіх будаўнікоў Маўзалея газета «Правда» пісала і ў нумары за 23—26 студзеня 2004 года. Шмат цікавых дэталей згадвае аўтар Анатоля Вераб'ёў пасля сваёй паездкі ў Грабаўку і сустрэч з грабаўскімі майстрамі.

«Утром гравовцы — каждый со своим, давно прилаженным к руке, инструментом — явились на Красную площадь. Фундамент под здание Мавзолея, уже зацементированный, был укрыт от солнца рогожкой...»

Пришел десятник Аристарх Наумов, развернул рогожку и дал каждому каменщику по кирпичу с углублением, заполненным вязким, как пластилин, веществом. Каждый нацарапал на нем свою фамилию, а Никита Кузьмич Фоменков от себя добавил строчку: «Товарищ Ленин, ты всегда живешь».

Десятник взмахнул рукой: дескать, начинай! Перекрестился Петр Андрианович Григорьев — таков был старый обычай начинать всякое доброе дело, — разровнял мастерком раствор и положил свой кирпич как по струночке. За старшим артели уложили каждый свой кирпич остальные...»

«...Через пятьдесят лет приехал из Грабовки в Москву единственный оставшийся в живых артельщик Никита Кузьмич Фоменков, чтобы от всех гравовцев поклониться Ильичу и заодно посмотреть, каков он теперь, Мавзолей. Приехал Никита Кузьмич в Белокаменную, сдал свой чемоданчик в камеру хранения и явился на Красную площадь. Очередь к Мавзолею — конца не видеть. Такую очередь ему в его восемьдесят с лишним лет не выстоять. Попробовал было протиснуться без очереди — не вышло: милиционер остановил. Как бы в оправдание вынул Никита Кузьмич из кармана пиджака свою старенькую расчетную книжку, где в графе «Место работы» написано: «Постройка Мавзолея В. И. Ленина», и бережно протянул ее милиционеру. Тот пролистал книжку и вскинул руку под козырек, отдавая честь старому мастеровому. Фоменкова тут же пригласили в комендатуру Кремля».

«Шырыня сцяны была паўтара метра, цэгла была адборная, цэмент першы гатунак».

— Приняли там меня по первому сорту! — рассказывал мне Никита Кузьмич. — Усадили за стол, угостили чаем с печеньем, потом долго расспрашивали, как строился Мавзолей. А после беседы провели меня в Мавзолей, и я посмотрел там все, что хотел. Помолчал, припоминая подробности своего посещения Москвы, и, довольный, заключил:

— Красивый мы построили Мавзолей!»

Такая вось гісторыя. На сённяшні дзень для некага, можа, не надта значная. Але яна, як на маё меркаванне, з той катэгорыі, якую я часта прапагандаю на сваіх сустрэчах з чыгачамі. Нашы беларусы ва ўсе часы былі таленавітымі людзьмі, умелі ўсё тое, што і іхнія еўрапейскія калегі, а часам атрымлівалася нават лепей. Згадаем хоць бы адзін прыклад з маскоўскай дэманстрацыі ўмельства беларускіх майстроў. Гэта іх рукамі збудавана і аздоблена шмат што з крамлёўскіх каштоўнасцяў. Пэўны час пра гэта не надта ахвотна казалі, як і пра тое, што ў XVII стагоддзі кожны дзясцятый жыхар Масквы быў выхадцам з беларускіх зямель. Вядома ж, ехалі туды не няздатныя, а тыя, хто быў запатрабаваны, чыя майстравітасць у розных сферах спрыяла развіццю Масквы як сучаснага не толькі на той перыяд горада.

Што гэта не сённяшняя выдумка, сведчыць сам некалі «непагрэшыны гісторык», адносіны да дзейнасці якога сёння неадназначныя, прафесар БДУ Лаўрэнцій Абэцэдарскі ў сваёй кнізе «Белорусы в Москве XVII в. Из истории русско-белорусских связей», якая выйшла ў выдавецтве ўніверсітэта ў 1957 годзе.

Анатолий БУТЭВІЧ.

Краіна моцная рэгіёнамі: Ваўкавыскі раён

Зарплата ў тэрмін і рост колькасці вакансій

Пра сітуацыю на рынку працы, занятасць і даходы насельніцтва гутарым са старшынёй Ваўкавыскага райвыканкама Міхаілам СІЦЬКО.

— **Міхаіл Міхайлавіч, як бы вы ахарактарызавалі сітуацыю на рынку працы? Якая назіраецца тэндэнцыя ў Ваўкавыскім раёне?**

— На пачатак года на ўліку ва ўпраўленні па працы, занятасці і сацыяльнай абароне райвыканкама знаходзілася 106 беспрацоўных, а вакансій заяўлена 919. Такім чынам, на аднаго беспрацоўнага прыпадае каля дзевяці прапаноў. Узровень беспрацоўя складае 0,3 %. Сітуацыя на рынку працы не выходзіла за рамкі прагнозных паказчыкаў, а напружанасць мела тэндэнцыю да зніжэння. Калі на 1 студзеня 2019 года каэфіцыент напружанасці складаў 0,3 %, дык на пачатак гэтага года — 0,1 %.

Такая тэндэнцыя на рынку працы раёна захоўваецца і на сённяшні дзень.

— **Якія спецыялісты патрэбны цяпер арганізацыям і прадпрыемствам?**

— Згодна з банкам даных, на сённяшні дзень найбольш запатрабаваны наступныя работнікі: у ахо-

ве здароўя — урачы і медсёстры, у сельскай гаспадарцы — трактарысты, ветэрынарныя ўрачы, жывёлаводы, у будаўніцтве — муляры, тынкоўшчыкі, маляры, а таксама ва ўсіх сферах неабходны кіроўцы аўтамабіляў.

— **У Ваўкавыскім раёне, як і ўвогуле ў краіне, прапаноў ад наймальнікаў даволі шмат. Як службы раёна працуюць па запыўненні вакансій?**

— Летась мы паспрыялі працаўладкаванню 1828 грамадзян, большасць з якіх — беспрацоўныя. Планавыя паказчыкі выкананы. Асабліва ўвага звяртаецца на тых, хто мае дадатковыя сацыяльныя гарантыі. Такую катэгорыю беспрацоўных наймальнікі прымаюць на работу ў першачарговым парадку ў лік устаноўленай броні. За 2019 год амаль сто чалавек працаўладкавана такім чынам. Яшчэ шэсць чалавек працаўладкаваны па праграме

«Адаптацыя беспрацоўных інвалідаў да працоўнай дзейнасці». Гэта больш, чым планавалася. Значную ролю адыгрывае перападрыхтоўка спецыялістаў, каб павысіць канкурэнтаздольнасць грамадзян на рынку працы. Летась было накіравана на вучобу 50 чалавек, з іх 30 пад заказ наймальніка. Двое беспрацоўных былі пераселены на новае месца жыхарства. На новыя рабочыя месцы працаўладкавана 60 чалавек, з іх траціна — у новыя арганізацыі.

— **Скажыце, якія яшчэ формы работы спрыяюць занятасці беспрацоўных?**

— Выдзяленне субсідый на арганізацыю сваёй справы, грамадскія работы, часова занятасць моладзі ў вольны ад вучобы час, правядзенне кірмашоў вакансій — гэта таксама меры па садзейнічанню занятасці грамадзян, якія сёння актыўна выкарыстоўваюцца.

— **На занятасць і рынак працы ў значнай ступені ўплывае заробная плата. Як ідуць справы з выплатамі і памерамі зарплат?**

— Сапраўды, зарплата з'яўляецца асноўным даходам насельніцтва. Па выніках 2019 года намінальная налічаная сярэднямесячная заробная плата ў раёне вырасла на 13,3 % у параўнанні з папярэднім годам і склала 882,60 рубля. Найбольшы рост зарплат назіраецца па арганізацыях рэспубліканскага і абласнога ўзроўня падпарадкавання.

Варта адзначыць, што пратэрмінаванай запазычанасці па выплаце заробнай платы сярод прадпрыемстваў і арганізацый раёна, якія падаюць статыстычную справаздачу, на 1 студзеня гэтага года і за ўсё папярэдні год не было: уся зарплата выплачвалася ў адпаведныя тэрміны.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

САЛАМЯНЫ КАРАГОД

Як звычайная саломка становіцца ўнікальным касцюмам

Такія шэдэўры вырабляюць удзельнікі ўзорнага тэатра моды «Спадчына» Ваўкавыскага цэнтра творчасці дзяцей і моладзі. За 20 гадоў існавання тут выканалі і прадэманстравалі больш за 40 калекцый, большасць з якіх — саламяныя.

Ваўкавыскі дом творчасці — вельмі прыгожы будынак. Раней тут была школа, потым будаўнічы ліцэй, а з мінулага года трохпавярховы будынак у новым, адрамантаваным выглядзе перададзены школьнікам для творчых заняткаў.

У цэнтры ганарацца сваім скаладрамам, які цяпер карыстаецца добрым попытам. Сцяна для альпінізму знаходзіцца ў прасторнай спар-

тыўнай зале. А яшчэ тут можна ўбачыць вельмі цікавую калекцыю саламянага адзення, і гэта сапраўдны цуд. Унікальныя касцюмы вісяць у гардэробнай, некаторыя надзеты на манекены. Але настае час, і яны «ажываюць». Саламяныя калекцыі здзіўлялі на рэспубліканскіх фестывалях «Дажынікі», «Славянскі базар у Віцебску», фестывалі нацыянальных культур у Гродне, Днях беларускай культуры ў Маскве, міжнародным конкурсе высокай моды нацыянальнага касцюма ў Мінску і многіх іншых святах, конкурсах, кірмашах...

А рыхтуюць і дэманструюць незвычайнае адзенне ўдзельнікі ўзорнага тэатра моды «Спадчына», што створаны тут 20 гадоў таму. Ідэю прапанавала дырэктар цэнтра творчасці Яўгенія ВАЛЫНЕЦ. Яна ў той час вярнулася з семінара, на якім дэманстраваліся незвычайныя касцюмы з макраме. Было зразумела, што мадэль толькі для паказу. Такі кірунак здаўся кіраўніку цэнтра творчасці вельмі цікавым, і яна прапанавала педагогам, якія займаліся дэкаратыўна-прыкладным мастацтвам, стварыць пробную калекцыю. З ёй школьнікі паехалі на рэспубліканскі конкурс «Блакітная пралеска».

— Яны вярнуліся 1 красавіка і казалі, што занялі на конкурсе першае месца, але я падумала, што гэта жарт, — успамінае Яўгенія Генрыхіаўна. — Пасля такога поспеху мы вырашылі стварыць студыю моды. Назвалі «Спадчына» — такую назву далі і адной з першых саламяных калекцый.

Кіруюць тэатрам моды дзве сястры — педагог Ала Сурмінава і харэограф Марына Рудзійская. Яны разам з дзецьмі рыхтуюць і самі касцюмы, і іх паказ. У багажы тэатра шмат калекцый з выкарыстаннем саломкі. Сыравіну

Заняткі ў студыі выяўленчага мастацтва вядзе Марыя БАРДАСАВА.

прывозяць з гаспадарак, дзе школьнікі разам з педагогам самі яе нарыхтоўваюць, сушаць, а потым робяць касцюмы. У некаторых калекцыях саломка складае большую частку мадэлі. Усе касцюмы маюць нацыянальны каларыт, як і назвы саміх калекцый — «Спадчына», «Саламянае лета», «Алеся», «Чарнявая, бялявая», «Саламяныя карункі», «Галасы радзімы», «Беларускі вянок», «Подых мінулых вя-

коў», «Беларуская прыгажуня», «Сэрца зямлі маёй»... Многія з гэтых калекцый атрымалі высокія адзнакі на конкурсах. Менавіта саламяныя калекцыі два гады запар займаюць першыя месцы ў міжнародным конкурсе «Фальклор без меж», які праходзіць у Расійскай Федэрацыі.

— У значнай ступені поспех узорнага тэатра моды «Спадчына» залежыць ад кіраўнікоў. Напрыклад, Ала Сурмінава — народны майстар па саломалляцтву, у яе талент ад прыроды. А харэограф Марына Рудзійская працуе з будучымі мадэлямі, выпраўляе постаць, паходку, і ў хуткім часе з нязграбнага падлетка атрымліваецца прыгожая дзяўчына з прыгожымі рухамі, — апавядае Яўгенія Валынец.

Тэатр моды пастаянна развіваецца, ствараюцца новыя калекцыі. Прычым цуды нараджаюцца з самых простых, здавалася б, рэчаў. Напрыклад, нехта прынёс з бабулінага куфэра льняную тканіну, хтосьці — старыя вязаныя рэчы ці старадаўні абрус. Ваўкавыскія дызайнеры пасядзяць, падумаюць і зробіць камбінаваную калекцыю. Тэатр моды фінансавана падтрымліваюць мясцовыя органы ўлады, таксама калектыў і сам зарабляе канцэртамі і спектаклямі. Значныя сродкі выдаткаваны з Фонду Прэзідэнта па падтрымцы таленавітай моладзі. За іх набыта абсталяванне, швейныя машыны, аверлок, тканіна.

Як расказалі ў цэнтры творчасці, цяпер шыецца чарговая калекцыя. Каб зрабіць здымак, мы папрасілі адну з супрацоўніц цэнтра прымераць саламяны касцюм. Пад яго падабралі і галаўны ўбор — адмысловы вяночак. Атрымаўся прыгожы і романтичны вобраз — тое, што ўвогуле заўсёды было ўласціва сапраўднай беларусачцы.

Як расказалі ў цэнтры творчасці, цяпер шыецца чарговая калекцыя. Каб зрабіць здымак, мы папрасілі адну з супрацоўніц цэнтра прымераць саламяны касцюм. Пад яго падабралі і галаўны ўбор — адмысловы вяночак. Атрымаўся прыгожы і романтичны вобраз — тое, што ўвогуле заўсёды было ўласціва сапраўднай беларусачцы.

Загадчыца аддзела па асноўнай дзейнасці Вольга КУХЦЮК дэманструе касцюм з калекцыі «Беларуская прыгажуня».

Ткацтва

Цуды ў палоску

Чаму ходнікі ваўкавыскіх ткачых трапілі ў спіс нематэрыяльнай культурнай спадчыны Беларусі

Этнастыль зноў у трэндзе, а разам з ім і саматканя палавікі. Прычым ваўкавыскія майстрыхі ткуць гэтыя ходнікі па той самай старажытнай двухнітавай тэхніцы на аўтэнтчных кроснах. Каб адвечнае беларускае рамяство і надалей развіталася, «простае двухнітавае ткацтва Ваўкавыскага раёна» цяпер прызнае элементам нематэрыяльнай культурнай спадчыны.

Фрагмент экспазіцыі рамястваў Ваўкавыскага цэнтра.

Майстар народных і мастацкіх промыслаў Яніна ІОУЛЬСКАЯ за работай.

З ткачыхай Янінай Іюльскай, майстрам народных і мастацкіх промыслаў, гутарым каля яе ўласнага станка. Пры тым што кроснам больш за сто гадоў, яны не выглядаюць занятымбанымі. Наадварот, станок, можна сказаць, у поўнай баявой гатоўнасці. І ў тым, што ваўкавыскія ходнікі маюць такую славу, ёсць заслуга і гэтага «аксакала».

— Кросны ўвесь час стаялі на гарышчы ў маёй цёткі, — расказвае Яніна Іюльская. — Мы дасталі іх, калі вярнуліся з мужам з Расіі пасля яго ваеннай службы. Гэта было 20 гадоў таму. Мне прапанаваў навучыцца ткаць, каб уладкавацца на работу ў цэнтр рамястваў. Вось тады і ўспомнілі пра кросны, прывезлі іх у гэты

цэнтр. Праўда, тады мала хто верыў, што будзе з таго толк, многія смяяліся — маўляў, навошта прыцягнулі гэту старызну. Але я вырашыла ўсё ж давесці справу да канца. Мы з работнікамі цэнтра

ра хадзілі па вёсках, шукалі

тых, хто ўмее ткаць. І знайшлі сапраўдных майстрых — гэта Любоў Сцяпаніаўна Балёнь і Ганна Іосіфаўна Кулеш.

Ад іх і пераняла Яніна Іюльская тэхніку простага двухнітавага ткацтва, якое было здаўна распаўсюджана ў Ваўкавыскім рэгіёне. Чым гэта тэхніка ўнікальная? Па словах Яніны Вацлаваўны, простае двухнітавае ткацтва — гэта аснова для дэкору, які выконваецца іншымі спосабамі. У такой тэхніцы рабілася тканіна для адзення — палатно для сарочак, спадніц, фартухоў, а таксама ручнікі, палавікі, поцілкі. Для гэтага аснова ўладкоўваецца на вялікай нерухомай снойніцы.

(Пачатак. Заканчэнне на стар. 11).

АД ЦЭМЕНТУ

НА ЧАРЗЕ — НОВЫЯ ПРАЕКТЫ

Іх два. Абодва датычацца энергетычнага комплексу завода і дазваляць знізіць расход паліва, большую частку якога складае імпортны газ. Дарэчы, на прадпрыемстве ўжо дзейнічае ўстаноўка па спальванні старых шын. Праект спрыяльны не толькі для энергетыкі, але і для экалогіі.

«Тут будзе новы склад RDF-паліва», — расказвае галоўны інжынер УП «Цэмбуд» Пятро ВАЛАВЕЙ.

Цяпер на чарзе — будаўніцтва тэхналагічнай лініі для выкарыстання RDF-паліва. Што гэта за паліва? Як расказаў **начальнік аддзела капітальнага будаўніцтва ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» Ігар ГАЛЕЦКІ**, RDF — гэта паліва з бытавых адходаў. Ім будзе замяшчацца частка вугалю, які паступае з-за мяжы і набываецца за валюту. Новая сыравіна вырабляецца на тэрыторыі краіны, асноўным пастаўшчыком будзе Гродзенскі смеццесартавальны завод. Усе, што застаецца пасля сарціроўкі, будзе спальвацца. Таксама ў ход пойдучы тыя ж аўтамабільныя шыны, адходы драўніны, рознае смецце. Першы

транш у памеры 11 мільёнаў рублёў ужо атрыманы, за гэтыя сродкі набыта адпаведнае абсталяванне, у прыватнасці, фінская драблінка. Сёлета плануецца асвоіць яшчэ сем мільёнаў рублёў. Фінансавую дапамогу аказвае дзяржава праз аператараў другасных рэсурсаў.

Завод па вытворчасці RDF-паліва будзе пабудаваны ў Гродне, адтуль гатовы прадукт адправіцца на склад прадпрыемства.

Па словах галоўнага інжынера прадпрыемства «Цэмбуд» Пятра Валаўя, цяпер вядзецца будаўніцтва склада. Большая частка ўжо ўзведзена. Сюды будзе прывозіцца сыравіна і па канвеерах падавацца ў печ, якая пакуль што працуе на вугалі.

Другі праект — гэта цеплагагенатар. Тут таксама адбудзецца замяшчэнне імпортнага паліва, бо аграгат будзе працаваць на торфе, які здабываецца ў нашай краіне. Фінансуецца будаўніцтва ўстаноўкі Міністэрствам энергетыкі і вытворчым аб'яднаннем «Белпалівагаз», адтуль паступіла 8,5 мільёна рублёў.

Абодва праекты мяркуюм увесці ў эксплуатацыю сёлета, — зазначыў Ігар Галецкі. — Гэтым самым мы хочам часткова адысці ад газу. На цеплагагенатары зможам замясціць 20 %, а па RDF — на 10–15 % завазнага паліва. Абедзве ўстаноўкі будуць працаваць на вытворчасці цэменту. Гэта дасць магчымасць знізіць яго сабекошт і павысіць канкурэнтаздольнасць на рынках. І мы будзем далей рухацца па замяшчэнні — падлічылі, што гэта дасць добры эффект.

Новы завод, які працуе цяпер, адрозніваецца ад старога тэхналогіяй вытворчасці клінкера. На старым вялася работа так званым мокрым спосабам з высокай доляй затрат. На новым заводзе выбралі сухі спосаб, калі падаецца сухая сыравінная мука, якая значна хутчэй абпальваецца. Калі прадукцыйнасць мокрай печы 1250 тон у суткі, то на новай — пяць тысяч тон.

Сучасныя рэаліі патрабуюць ад вытворцаў новай стратэгіі. Найстарэйшае прадпрыемства краіны па вырабе будматэрыялаў абрала шлях мадэрнізацыі і нарошчвання экспарту. Не застаецца па-за рамкамі сацыяльная база. Прадпрыемства пашырае магчымасці базавага санаторыя і мяркуюць заняцца прамысловым турызмам.

не паставак у Польшчу і Літву.

Прыярытэтным кірункам работы прадпрыемства на гэты год стане рэалізацыя інвестпраектаў, якія дадуць значны энергетычны эффект і знізіць сабекошт прадукцыі. А гэта, у сваю чаргу, дазволіць больш эфектыўна канкураваць на знешніх рынках.

КРОКІ МАДЭРНИЗАЦЫІ

Прадпрыемства працуе больш за 100 гадоў. Напачатку тут выпускалі толькі цэмент. Паступова ўводзіліся новыя лініі,

вялася замена абсталявання на больш эфектыўнае. Значныя зрухі пачаліся з 2000-х, калі сталі ўкараняцца энергазберагальныя тэхналогіі і пашырыўся асартымент. З'явіўся ўчастак па выпуску каларовай тратуарнай пліткі, адкрыліся цэхі па вытворчасці сухіх будаўнічых сумесяў, гідратнай вапны, блокаў з ячэйстага бетону. Восем гадоў таму была запушчана новая тэхналагічная лінія па вытворчасці клінкера (асновы цэменту) сухім спосабам. Будаўніцтва вялося ў рамках беларуска-кітайскага інвестпраекта.

«МАЛЬДЫВЫ» ЯК ЧАСТКА МАРШРУТУ

Краснасельскія мелавыя кар'еры будуць даступныя для турыстаў

Цяпер тут вядзецца будаўніцтва аглядалнай пляцоўкі. Працуюць экскаватар і бульдозер. Пасля таго як яе разаруцяць і забетануюць, будзе зроблена агароджа па перыметры.

Як расказаў **намеснік генеральнага дырэктара ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» Геннадзь НАЙДЗЮК**, рашэнне аб упарадкаванні пляцоўкі на мелавым кар'еры прынята сумесна з мясцовымі ўладамі ў рамках мерапрыемстваў, якія распрацаваны ў сувязі з уваходжаннем Ваўкавыскага раёна ў бязвізавую зону.

— Пляцоўка будзе забетанавана і агароджана. Мы плануем завяршыць гэту работу ў канцы мая, каб з лета маглі прымаць турыстаў, — паведаміў Геннадзь Рышардавіч.

На прадпрыемстве ўпэўнены: такі падыход дазволіць зрабіць наведванне беларускіх «Мальдываў» арганізаваным і бяспечным. Бо кар'еры, нават тыя, якія адпрацава-

ны, нясуць пэўную пагрозу аматарам экзотыкі.

— У нас паклады мелу даволі глыбока залягаюць. Мел, які стварае такі блакітна-смагадавы колер вады ў кар'еры, сам па сабе парода неўстойлівая, берагі схільныя да эрозіі. — зазначыў Геннадзь Рышардавіч. — Таму мы заўсёды папярэджваем, каб людзі пазбягалі самастойнага наведвання кар'ераў. Апошнім часам удалося стрымаць патак неарганізаваных турыстаў, якія разбівалі тут лагеры, лезлі ў ваду, купаліся, — цяпер гэта рэдка: у асноўным прыязджаюць проста паглядзець. Якраз такая магчымасць і будзе ім дадзена.

Мелавыя кар'еры — толькі частка цікавага турыстычнага маршруту, звязанага з найстарэйшым у галіне прадпрыемствам краіны — летась тут адзначалі 105 гадоў са дня заснавання.

— Мы падрыхтавалі турыстычны маршрут, прысвечаны гісторыі

нашага прадпрыемства. Гатовы правесці па заводзе, пазнаёміць з тэхналогіяй вытворчасці цэменту, цэнтральным пунктам кіравання, музеем з унікальнымі экспанатамі. Захаваліся і шахты, дзе здабывалі крэмній першабытныя людзі. Пра старажытную стаянку сведчыць нямала фактаў, у тым ліку і экспанаты, якія ёсць у музеі. Таксама маршрут будзе ўключаць санаторый «Пралеска», у якім можна арганізаваць харчаванне для турыстаў і нават рабіць якія-небудзь працэдур.

Кар'ер, дзе рыхтуецца аглядалная пляцоўка, ужо адпрацаваны. Ён запоўнены вадой блакітнага колеру, а над ёю — велічны, захапляючы ландшафт. Відаць нават, як у разрэзе выглядае пласт зямлі на стаметровай глыбіні. Такія адпрацаваныя кар'еры закрываюцца, а для здабычы мелу распрацоўваюцца новыя. Цяпер работы вядуцца на кар'ерах, якія ўступілі ў строй чатыры—пяць гадоў таму.

НЯСПЫННЫ ЛАНЦУЖОК

Шматтонныя самазвалы адгружаюць сыравіну круглыя суткі

Іх на маршруце каля 80. І гэта даволі магутная тэхніка — 10- і 20-тонныя МАЗы, 30-тонныя БелАЗы... Кожныя суткі яны прывозяць з кар'ераў да 15 тысяч тон вапны і гліны. Гэта тое, з чаго потым атрымліваюцца цэмент і іншыя будаўнічыя сумесі. Другая частка аўтапарка дастаўляе гатовую прадукцыю спажывцам. Забяспечвае ўсе пастаўкі прадпрыемства «Краснасельскаўтатранс».

— Мы працуем без перапынку, — расказвае **дырэктар прадпрыемства Аляксандр ВАЛОШЧЫК**. — Прадукцыя ідзе і па краіне, і на экспарт. Летась транспартныя паслугі карысталіся вялікім попытам, цяпер будаўніцтва зноў актывізуецца, планы вялікія і попыт узрасце. Сёлета плануем больш адгружаць нашым прыбалтыйскім суседзям — Літве і Латвіі, а таксама павялічыць пастаўкі ў Польшчу.

На прадпрыемства пастаянна падвоззяць сыравіну.

ДА КЕРАМІКІ

ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» ўкараняе новыя тэхналогіі і развівае аздараўленчую базу

КАБ БЫЛО І ЦЁПЛА, І ЎТУЛЬНА...

Як працуе найстарэйшы ў краіне цэх па вырабе кафлі і керамікі

На ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» ёсць унікальная вытворчасць. Тут захаваўся цэх, які больш за паўстагоддзя займаецца выпускам пячоннай і каміннай кафлі. За месяц адсюль выходзіць 25-27 квадратных метраў каміннай і 6-7 тысяч штук пячоннай кафлі.

— Мы памятаем печкі, якія былі ў нашых бабуль, і гэта тое роднае, што засталася ў памяці і сагравае сваім цяплом. Хочацца дакрануцца і зноў адчуць гэтае цяпло. І яго ніякі радыатар не перадае, бо ў гэтым цяпле ўсё натуральнае, — зазначае Ганна Міхайлаўна.

Вытворчасць захавала не толькі сваю самабытнасць, але і экала-

адноснай вільготнасці 2-3 %. Высушаныя вырабы адпраўляюцца на ўтыльнае абпальванне ў электрычных печах пры тэмпературы 970 градусаў. Пасля гэтага адбываецца глазураванне метадам распылення. Ад гэтага паверхня робіцца такая бліскучая і гладкая.

— Мы робім класіку, і многія вяртаюцца да гэтага, — расказвае Ганна Альховік. — А галоўнае — гэта экалагічна чыстая прадукцыя, у нас няма ніякіх дававак, глазура без свінца. Не так даўно зрабілі заказ расіяне, якія будуць у вёсках. Яны да нас пры-

язджалі з Масквы — хоць і там ёсць вытворцы, але яны бралі ў нас кафлю для сваіх печак.

Як казалі на вытворчасці, тут распрацаваны ўзоры камінаў і печак на любы густ. Напрыклад, можна заказаць кафлю пад печ з ляжанкай альбо прамавугольную печ. Усяго да дзясятка ўзораў, пад кожны з якіх падлічана неабходная колькасць кафлі. Напрыклад, для печы з ляжанкай патрабуецца 434 штукі прамой і 81 штука вуглавой кафлі. На простыя мадэлі — 200–300 штук.

Пад камяны тут прапануюць дэкаратыўную кафлю некалькіх колераў. Дарэчы, малюнкi на ёй распрацаваны прафесійнымі мастакамі, гэта аўтарская работа, яна запатэнтавана. І попыт на такую кафлю ёсць. Сёлета прадстаўнікі прадпрыемства паказалі яе ўзоры на прэзентацыі ў Калінінградзе, дзе да беларускай прадукцыі быў вялікі інтарэс.

Кафля хоць і штампуецца на станку, але патрабуе

пэўнага майстэрства. Бо ўсё працэс — гэта ў значнай ступені ручная праца, кожная аперацыя суправаджаецца ўдзелам работніка. Таму добрых спецыялістаў тут заахвочваюць і зарплатай, і жыллем.

І хоць кафля — асноўны від прадукцыі цэха і складае 80 % усяго аб'ёму, тут займаюцца і вырабамі мастацка-бытавой керамікі. Гэта дэкаратыўныя вазы, кашпо, гаршкі і падстаўкі для кветак, пано, жбаны, арыгінальныя сувеніры. Усяго ў асартыменце каля 200 найменняў ганчарных вырабаў, і ён абнаўляецца. Летась было асвоена яшчэ 18 новых відаў прадукцыі. Цэх робіць сувеніры на аснове заявак для арганізацый і ўстановаў.

Гэтая прадукцыя цяпер запатрабавана, сцвярджае інжынер-тэхнолаг цэха керамікі Ганна АЛЬХОВІК.

— Вытворчасць гэта старая, і мы яе захавалі, — зазначае суразмоўніца. — З 1968 года да сённяшняга дня мы адзіныя ў Беларусі дзяржаўныя вытворцы такога ўзроўню. І цяпер адчуваем, што прадукцыя запатрабавана.

Праўда, быў час, калі агульная газіфікацыя зменшыла попыт, і многія пачалі разбіраць печкі. Але сёння назіраецца адваротная тэндэнцыя. Жыхары індывідуальных дамоў вяртаюцца да альтэрнатыўнага спосабу абгрэву. Асабліва гэта відаць у прыватным сектары. Людзі будуць і ставяць у сваіх дамах такія печы і камяны.

Вытворца вырабаў мастацкай бытавой керамікі Наталля ГАСЮК.

гічнасць. У складзе вырабаў няма шкодных рэчываў. Гліна для вытворчасці здабываецца ў радовішчы «Новалукомль» Віцебскай вобласці. Кафля робіцца на спецыяльных фармовачных прэсах, а сушыцца ў натуральных умовах пры

Ганчар Раман ДЗЯМ'ЯНЧЫК.

Кіслародная капсула, тракцыйны стол і гразелячэбніца

Чым можа здзівіць і парадаваць санаторый «Пралеска»

Па-першае, сучаснай лячэбна-аздараўленчай базай, а па-другое — прыгожым і вельмі спрыяльным наваколлем. Тут і возера, і лес, і зручныя альтанкі, дзіцячыя пляцоўкі...

рухальнага апарата, дыхальнай, нервовай і сардэчна-сасудзістай сістэм. Тут працуюць урачы-стаматалагі, тэрапеўты, рэабілітолагі, кардыёлагі, неўролагі, аказваецца псіхатэрапеўтычная дапамога.

нем найноўшых лячэбна-аздараўленчых тэхналогіяў устаноў атрымала статус санаторыя.

Як урач-неўролаг, Віктар Кухарчык надае вялікае значэнне гразевым працэдурам. Яны вельмі спрыяльныя для пазваночніка, суставаў. Неўзабаве тут з'явіцца свая паўнаватасная гразелячэбніца, якая манціруецца з дапамогай галаўнога прадпрыемства. Гразі сюды прывозяць з возера Дзікае. Таксама тут робяць марскія аплікацыі з водарасцямі, выкарыстоўваюць метады рэфлексатэрапіі, унутрылазернае

апраменьванне. У планах — пашырэнне медыцынскай базы.

— У хуткім часе закупім новае абсталяванне для падводнага душа-масажа з ваннай, купім тракцыйны стол для выцяжкі пазваночніка — у Гродзенскай вобласці такога няма. Робім мадэрнізацыю жылых карпусоў, каб зменшыць колькасць пацыентаў у нумары, — пералічвае Віктар Іванавіч.

Ёсць тут і яшчэ шэраг унікальных апаратаў. Адзін з іх — гіпер-

барычная кіслародная капсула. Па словах намесніка галоўнага ўрача Андрэя Тарасевіча, «Пралеска» — адзін з двух санаторыяў краіны, дзе ёсць такі комплекс. Тут праводзіцца гіпербарычная аксігенацыя — гэта метады насычэння пацыента кіслародам пад высокім ціскам. Па словам медыкаў, гэта спрыяе зажыўленню хранічных язваў, карысна для тых, хто пакутуе на бронхіальную астму, мае варыкозныя праблемы, праблемы з печанню, праходзіць пасляаперацыйную рэабілітацыю ці наогул знаходзіцца ў стрэсавым, нервовым стане. Чалавек проста адпачывае, а ў гэты момант кожная яго клетка насычаецца кіслародам.

Цяпер уводзіцца ў дзеянне апарат для карбоксітэрапіі, альбо газавых уколаў. Гэтая працэдура дапамагае пры цэлюлітах, мышачнай дыстрафіі, застоіных працэсах у скуры. Для фізіяпрацэдур закупаюцца тэрмічныя коўдры. І гэта толькі тое, што дапоўніць існуючую багатую лячэбна-аздараўленчую базу.

Даведацца пра магчымасці санаторыя можна на сайце praleska-grodno.by

Намеснік галоўнага ўрача па медчастцы Андрэй ТАРАСЕВІЧ назірае за тым, як насельнікі санаторыя бавяць час у басейне.

Як расказаў галоўны ўрач Віктар КУХАРЧЫК, «Пралеска» спецыялізуецца на санаторна-курортным лячэнні і аздараўленні людзей з захворваннямі апорна-

Гісторыя ўстанова пачынаецца ў 80-я гады, калі пад Ваўкавыскам быў пабудаваны прафілакторый для работнікаў цэментнага завода. З пашырэннем базы і ўкаранен-

Медыстра Марта ПОСТНІК праводзіць працэдуру на апарате гіпербарычнай аксігенацыі.

КСУП «НЯВЕРАВІЧЫ» — ТЭНДЭНЦЫЯ ПОСПЕХУ

Як у гаспадарцы заахвочваюць работнікаў і дбаюць пра землякоў

Гэтая гаспадарка не самая вялікая ў Ваўкавыскім раёне. Хутчэй, наадварот. Затое вытворчыя паказчыкі тут адны з найлепшых. Гаспадарка не першы год выходзіць у лідары раённага спаборніцтва ў галіне як раслінаводства, так і жывёлагадоўлі. Тут самая высокая ўраджайнасць зерневых і найлепшыя паказчыкі ў малочнай галіне. З патэнцыялам прадпрыемства знаёміць яго дырэктар Казімір ВАРАБЕЙ.

«Жалезнае» сэрца гаспадаркі

Гэта механічны двор. Сюды накіроўваецца ад будынка адміністрацыі прадпрыемства. Адсюль, з мехдвара, можна сказаць, пачынаецца шлях да вялікага хлеба. Значныя крокі да яго ўжо зроблены. Пасяўная зерневых завяршылася, і зараз трэба аглядзець усе агрэгаты, пераставіць некаторыя для наступных работ. А, калі трэба, і выправіць непаладкі. Асабліва ўвага агрэгатам, якія выходзяць у поле. Напрыклад, на тэхналагічную калейку ставіцца трактар для пасеву цукровых буракоў.

Слесар Іван ЛАВІК (злева) і трактарыст Анатоль ВАСІЛЕВІЧ рыхтуюць тэхніку да пасяўной.

Кіраўнік гаспадаркі тлумачыць, што зараз праходзяць рамонтныя работы, якія былі задзейнічаны пры ўнясенні мінеральных угнаен-

Дырэктар камунальнага сельскагаспадарчага ўнітарнага прадпрыемства Казімір ВАРАБЕЙ апавядае пра гісторыю гаспадаркі.

няў, пры перавозцы саломы. Рамонт прадугледжаны пасля кожнага комплексу палявых работ. У арсенале гаспадаркі тэхніка пераважна беларускіх вытворцаў.

Пасля знаёмства з мехдваром накіроўваемся на поле, дзе літаральна на той момант завяршаў свае апошнія гектары самы магутны пасяўны агрэгат.

Пра асабістае і агульнае

Па дарозе разгаварыліся пра асабістае. Не сакрэт, што поспех гаспадаркі ў многім залежыць ад асобы кіраўніка. Жыццё дырэктара, як аказалася, скіравана на працу на роднай зямлі. Казімір Браніслававіч — месціч, тут ён нарадзіўся, скончыў школу. Паступіў у сталічны сельскагаспадарчы інстытут па мэтавым накіраванні, пасля заканчэння ў 1993 годзе вярнуўся ў сваю гаспадарку.

Іван МАРЖАЛА, намеснік дырэктара па ідэалагічнай рабоце:

— На сёння ў гаспадарцы мала неабходна глебаапрацоўчая, пасяўная, кармаўборачная, збожжаўборачная і іншая сельскагаспадарчая тэхніка, якая дазваляе якасна і ў аптымальных тэрмінах выканаць увесь спектр сельскагаспадарчых работ. Але галоўнае не гэта — у гаспадарцы для гэтага ёсць людзі. Як вынік за апошнія два гады наша сельскагаспадарства — у ліку пераможцаў розных раённых спаборніцтваў. Прыемна і тое, што большасць дыпламаў найвышэйшай пробы: першае месца на вясенняй сяўбе, першае месца па нарыхтоўцы травяных кармоў, першае месца па ўборцы ўраджаю зерневых і зернебабовых культур, першае месца па вытворчасці жывёлагадоўчай прадукцыі. Кожная ўзнагарода — вынік працы ўсяго калектыву. КСУП «Няверавічы» паспяхова развіваецца і не спыняецца на дасягнутым.

на пасадзе кіраўніка сельскагаспадарчага прадпрыемства. І работнікаў хоча бачыць сваіх, мясцовых.

— Мы пераважна працуем з тымі людзьмі, якія жывуць на тэрыторыі гаспадаркі, — кажа дырэктар. — Хоць бывае рознае: і алкаголем некаторыя злоўжываюць, мы іх кадзіруем. Куды яны пойдучь? Калі не звяртаць увагі, наогул прападуць, пойдучь красці ці яшчэ што. Таму стараемся максімальна захаваць свой кантынгент.

Па словах дырэктара, працаваць у родных мясцінах, з аднаго боку, прасцей, бо людзей ведаеш

Даплата як яшчэ адна зарплата

Жывёлагадоўля — асноўны эканамічны патэнцыял гаспадаркі: 67,5 % вырўчкі складае менавіта дадзены сектар. Прытым гэта штодзённы заробак. Тут задзейнічаны і прыбаўленні вагі, і малако. У большасці сваёй малако здаецца на ААТ «Беллакт». За мінулы год 66,5 % здадзена класам экстра, падлічылі, што на розніцы выйшаў прыбытак у 120 тысяч рублёў. І надой высокія: у сярэднім ад адной каровы атрымліваюць 18,5 літра ў дзень. Гэта адзін з найлепшых паказчыкаў па раёне. За мінулы месяц на ферме «Мачуліна» 100 % малака здалі класам экстра.

Дабіваюцца якаснай прадукцыі выкананнем усіх тэхналагічных параметраў. Але не толькі. Важным стымулам стала матэрыяльнае заахвочванне. Цяпер зарплата работнікаў фермы наўпрост звязана з якасцю малака. Калі на ферме ўсё малако ідзе класам экстра, работнікі атрымліваюць яшчэ 500 рублёў даплаты да свайго заробку. Такое рашэнне прынята на сельгаспрадпрыемстве. Таму ўсе зацікаўлены, каб не было збояў у гэтым паказчыку. Аператары машынага даення атрымліваюць самы высокі каэфіцыент. Заахвочваюцца і загадчыкі фермаў, і ветэрынарныя ўрачы.

Брыгадзір жывёлагадоўчы МТФ «Мачуліна» Наталля РАДЗІВАНОўСКАЯ праводзіць інструктаж з жывёлаводамі фермы. Злева направа: Наталля САСНОўСКАЯ, Вольга СЯЛЯўКА, Міраслава КАСЦЮЧЫК.

Вяртаючыся з фермы, закрунулі тэму жыцця маладога пасёлка Юбілейны. Цяпер гэта аграгарадок і цэнтр двух сельскагаспадарчых прадпрыемстваў, аб'яднанне якіх адбылося ў 2004 годзе. «Зараз мы не дзелімся на сваіх і чужых, наадварот, — агульнымі намаганнямі стараемся працаваць на вынік», — заўважае Казімір Браніслававіч. Ён расказаў, што сам пасёлкавац даволі малады, яму толькі паўстагоддзя. Аграгарадок актыўна развіваецца, тут ёсць уся неабходная інфраструктура: сярэдняя школа, дзіцячы сад, сталоўка, крама, Дом культуры, бібліятэка, фельчарска-акушэрскі пункт, аддзяленне сувязі. Ёсць і свая лазня. Усе работнікі гаспадаркі забяспечаны жыллём. Зараз тут мяркуюць прыняць перасяленцаў, якія будуць працаваць жывёлаводамі з выдзяленнем ім кватэры.

і цябе добра ведаюць. А з іншага боку — адказнасць высокая: ты заўсёды на вачах ва ўсіх, таму трэба адпавядаць статусу. Як аказалася, ідуць да Казіміра Браніслававіча і як да дэпутата раённага і сельскага Саветаў.

— Няма сацыяльных пытанняў, з якімі людзі ідуць падчас прыёму. Хтосьці — з асабістымі пытаннямі, хтосьці на працу хоча ўладкавацца, камусьці — з рамонтам дапамагчы...

Не забываюць на прадпрыемстве сваіх ветэранаў працы — за-

служаных работнікаў гаспадаркі. Ім, а гэта 75 чалавек, кожны месяц выплачваецца матэрыяльная дапамога ў памеры паловы базавай велічыні. Тым, хто мае сваю гаспадарку, прадпрыемства дапамагае зернем. Па словах дырэктара, чалавечы фактар ніхто не адмяняў, і важна, каб кіраўнік ставіў сябе на месца простага работніка, ацэньваў свае ўчынкi з яго пункту гледжання. Ва ўсялякім разе, не варта, каб чалавек пасля размовы заставаўся незадаволены, канстатуе Казімір Варабей.

ПАСЯЎНАЯ ПА-НОВАМУ

Вось так, за гутаркай, пад'язджаем да поля, на якім прыгожай чырвонай плямай выдзяляецца пасяўны агрэгат з высокаэнергетычным трактарам. Гэта новая сеялка, якая ўпершыню выйшла на поле ў новым сезоне. Падчас прыезду нашай групы якрэз завяршыўся пасеву яравога ячменя.

Кіруе гэтым палявым караблём дасведчаны механізатар Аляксандр Сідарук, які працуе ў гаспадарцы ўжо 20 гадоў. Пачаў сёлетні палявы сезон з аўсу, завяршыў ячменем. Цяпер работа ідзе значна хутчэй, кажа ён, бо прыйшла магутная тэхніка. А сам Аляксандр у гаспадарцы таму, што гэтая праца дае асаблівае задавальненне, вынікі. Да таго ж — і адпаведны матэрыяльны стымул. Па ўсім відаць, што Аляксандр уладкаваўся на зямлі

трывала: тут растуць яго чацвёра дзяцей, ёсць добраўпарадкаваны дом.

Што датычыцца сёлетняй пасяўной, яна няпростая. Начныя замарозкі не дазвалялі пачаць работу зранку, хоць дзённая тэмпература паветра была спрыяльная. У любым выпадку, і сёлета тут спадзяюцца на добры ўраджай, не горшы за мінулагодні. Летась сабралі з гектара 52,4 цэнтнера ў бункернай вазе. Гэта найлепшы паказчык па Ваўкавыскім раёне. Каб павялічыць ураджайнасць, пачалі ўдасканальваць агра-тэхніку пасеву. У мінулым годзе набылі сучасны безадвальны рыхліцель, які не перакульвае зямлю, і тым самым у ёй больш захоўваецца вільгаці. Агрэгат удала прайшоў выпрабаванні на пасадцы цукровых буракоў — ураджайнасць была на 100 цэнтнераў з гектара больш, чым пры былых тэхналогіях. Зараз такім спосабам засеіваецца ўся плошча.

Брыгадзір вытворчага ўчастка «Мачуліна» Пётр ПАЎШЭВІЧ (злева) і трактарыст-машыніст Аляксандр СІДАРУК каля новага пасяўнога комплексу POTTINGER, які дазваляе адначасова сець збожжа і ўносіць мінеральныя ўгнаенні.

Цуды ў палоску

(Заканчэнне.)

Пачатак на 7-й стар.

Працэс падрыхтоўкі да работы здаецца вельмі складаным і працяглым. На самай справе так і ёсць.

— Снойніца — гэта вялікая квадратная рама, на якой снуюцца ніткі для асновы, — расказвае Яніна Вацлаваўна. — Яна ёсць у Любоўі Сцяпанавічы, і мы ідзем да яе. Каб падрыхтаваць аснову, трэба сплесці ніткі ў касу, затым іх перанесці на так званы навокі. Тут патрэбны тры чалавекі. А потым гэтую аснову трэба ўмацаваць на ткацкім станку. Такім чынам кросны будуць падрыхтаваны да работы. Працэс займае некалькі дзён.

Як ні дзіўна, стары станок спраўна працуе і цяпер. Па словах майстрыхі, ён зроблены без адзінага цвіка. Самае якаснае палатно робіцца менавіта на такіх кроснах — яно збіваецца шчыльней, чым на сучасных. Але ў цэнтры рамястваў ёсць і некалькі сучасных станкоў. З адным майстрыхі выязджаюць на розныя святы, кірмашы, дзе паказваюць працэс ткацтва. Другі станок — для тых, хто толькі пачынае асвойваць гэтыя навукі. Дарэчы, навічкоў дапускаюць і да работы на старых кроснах. Увогуле старажытнае рамяство тут захоўваюць і, як могуць, прапагандуюць. У 2014 годзе простае двухнітавае ткацтва

Ваўкавыскага раёна занесена ў спіс нематэрыяльнай культурнай спадчыны.

— Мы трапілі ў спіс катэгорыі А. Што гэта значыць? Тое, што працэс цалкам адпавядае таму, як гэта рабілі нашы продкі, усе працэсы аўтэнтчныя, мы захавалі ўсе традыцыі, нічога не ўзнаўлялі. Як узялі ад носьбіта, так усю тэхналогію і захавалі, — зазначае **намеснік дырэктара Роскага аддзялення Ваўкавыскага раённага цэнтры рамястваў Святлана КУДАШ**.

Цяпер модныя палавікі зноў вяртаюцца ў дамы і кватэры, яны маюць попыт і ў гараджан. Ваўкавыскія ходнікі ткуць у характэрнай для гэтай мясцо-

васці гаме — палоскі няяркія і нешырокія. У работу ідуць старыя панашаныя рэчы, яны мыюцца, рэжуцца на палоскі, тыя скручваюцца ў клубкі, а потым падбіраецца гама. Напрыклад, летась Яніна Юльска выткала 125 метраў ходнікаў, Любоў Балёнь — 100 метраў. Палавікі выглядаюць вельмі акуратнымі, яны ткуцца на натуральнай аснове, таму на кірмашах карыстаюцца добрым попытам.

Дарэчы, на іх майстрыхі ездзяць у саматканых строях — спадніцах і кашулях. Яны таксама выкананы ў тэхніцы простага двухнітавага ткацтва. Таксама ў нацыянальных касцюмах праводзіцца вясельны абрад «Брама».

Акцэнт на інтэнсіўныя тэхналогіі

Як аграрыі Ваўкавыскага раёна супрацьстаяць змяненням клімату

Пры вырошчванні кармоў тут прымяняюць вільгацезберагальныя тэхналогіі. Такі падыход звязаны са змяненнем клімату. Каб максімальна захаваць вільгаць у глебе, патрэбна спецыяльная тэхналогія, якая ўжо апрабавана і паказала сваю эфектыўнасць. Гэты кірунак будзе ўкараняцца ва ўсіх гаспадарках Ваўкавыскага раёна.

Работу па вырошчванні кармавых культур новым спосабам пачалі два гады таму. Як зазначаў першы намеснік старшыні — **начальнік упраўлення сельскай гаспадаркі і харчавання Ваўкавыскага райвыканкама Дзмітрый ЗАХАРЧУК**, эфект відавочны.

— Вельмі важна, каб у глебе захавалася вільгаць. Таму мы перайшлі на вільгацезберагальныя тэхналогіі праз прымяненне глыбокіх рыхліцеляў і шыроказахопных машын, — расказаў суразмоўнік. — А з гэтага года пачалі набываць сеялкі з адначасовым унясеннем мінеральных угнаенняў. Ужо цяпер можна гаварыць аб перспектывах такой агратэхнікі.

Дзмітрый Захарчук падкрэсліў, што за сезон удаецца зняць чатыры-пяць укосаў той жа люцэрны, якая ў раёне пераважае сярод кармавых траў. З-за пацяплення клімату перагледжваецца і структура пасеваў. Плошчы пад культуры, няўстойлівыя да засухі, памяншаюцца. На змену ім прыходзяць іншыя, такія як кукуруза. Для атрымання бялковага корму гаспадаркі сеюць гарох, павялічваюць пасевы рапсу. Асноўны кірунак — бабовыя культуры, якія займаюць больш за 90 % кармавых плошчаў. Цяпер у гаспадарках вядуцца работы па падкормцы траў, а таксама па закрыцці вільгаці.

Дарэчы, кармы ў раёне нарыхтоўваюць не толькі для патрэб гаспадарак, але і для грамадскага пагаляю. Напрыклад, летась травяністых кармоў для асабістых падвор'яў назапашана больш за 80 тысяч тон у пераліку на кармавыя адзінкі. Адпаведна, на адну ўмоўную галаву прыпадае 23 цэнтнеры, і гэта больш, чым годам раней.

Трэба сказаць, што працэс інтэнсіфікацыі датычыцца і пасеву збожжавых культур. У прыватнасці, вядзецца павялічэнне пасеваў азімых культур, якія лічацца больш прадукцыйнымі. Цяпер яны займаюць у раёне 62 % плошчы ад усіх збожжавых.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

Памяць

УЗГОРАК ЖАХАЎ І ВАЎКАВЫСКАЯ ХАТЫНЬ

Якую памяць захоўваюць мемарыялы ўрочышчаў Парахаўня і Шавулічы

Ёсць на ўскрайку Ваўкавыска знакавае месца. Увагу прыцягваюць некалькі высокіх пагоркаў, а ў нізіне — гранітны знак з трагічнымі лічбамі загінулых. Такіх знакаў на тэрыторыі ўрочышча некалькі. Гэта мемарыяльны комплекс, які ўстаноўлены на месцы масавых расстрэлаў мірных жыхароў у гады Вялікай Айчыннай вайны.

Сюды, на ўскраек лесу, фашысты прыводзілі пакалечаных катаваннямі людзей і расстрэльвалі іх зверху, з высокіх пагоркаў. Згодна з архіўнымі звесткамі, тут знішчана звыш чатырох тысяч жыхароў горада і раёна. Яшчэ каля 150 загінулых воінаў і мірных жыхароў перазахавана, дзякуючы пошукавай рабоце. Перад уваходам у мемарыяльны комплекс стаяць скульптуры воіна і партызанкі. Як расказаў **начальнік аддзела ідэалагічнай работы і па справах моладзі райвыканкама Сяргей ШВЕЦ**, некалькі гадоў таму помнік быў адноўлены на сродкі мясцовага бюджэту і сіламі суботніка.

На дрэвах вакол урочышча павязаны чырвоныя стужкі. Такім чынам моладзь Ваўкавыска ўшаноўвае памяць ахвяр Вялікай Айчыннай вайны. Трэба сказаць, што гэтае месца мае трагічную гісторыю

яшчэ з часоў Першай сусветнай — тут хавалі загінулых рускіх салдат.

Шавулічы — другі знакавы мемарыял раёна. Ён усталяваны на месцы спаленай у 1943 годзе вёскі, якая так і не ўзнавілася. Карная аперацыя праводзілася ў сувязі з забойствам нямецкага афіцэра-ўрача.

За яго жыццё паплаціліся 366 мірных жыхароў вёскі. Усіх іх расстрэлялі, а дамы і пабудовы спалілі. Вёска гарэла цэлыя суткі. Доўгі час пра яе нагадвалі толькі фундаменты і дзве брацкія магілы. З ініцыятывы прафсаюзаў Гродзенскай вобласці і на ахвяраванні жыхароў на месцы вёскі ўзведзены мемарыяльны комплекс. Штогод у гадавіну трагедыі тут праходзіць Дзень памяці. Абодва мемарыялы даглядаюць мясцовыя службы і члены грамадскіх аб'яднанняў раёна.

Начальнік аддзела па ідэалагічнай рабоце і справах моладзі Сяргей ШВЕЦ апаўвае пра трагедыю, якая адбылася ва ўрочышчы Парахаўня падчас Вялікай Айчыннай вайны.

Ёсць ідэя

ДАДАЦЬ У АДУКАЦЫЮ... ГУЛЬНЮ І КРЭАТЫЎ

УРОКІ Ў ВІДЭАФАРМАЦЕ, ЭЛЕКТРОННАЯ ЧАРГА Ў СТАЛОЎКАХ І РАНІШНЯЯ ГІМНАСТЫКА ДЛЯ ІНТЭЛЕКТУ

Гэтыя і іншыя ідэі выказалі беларускія старшакласнікі, удзельнікі сацыяльна-адукацыйнага праекта «Першыя», які рэалізуецца кампаніяй А1 пры падтрымцы арганізатараў канферэнцыі TEDxMinsk. Чарговы крэатон, які нядаўна прайшоў у Гродне, стаў трэцім па ліку ў Беларусі. На думку яго арганізатараў, гэта конкурс ідэй, якія здольны змяніць навакольны свет, грамадства і наогул жыццё ў лепшы бок.

Увогуле рэспубліканскі конкурс уключае некалькі кірункаў — экалогія, тэхналогія, інклюзія і культура. У Гродне агучваліся ідэі, якія датычацца сучасных тэхналогій. Па словах Мікалая Брэдзелева, аднаго з арганізатараў конкурсу, старшакласнікам даецца магчымасць прадставіць свае прапановы, самыя цікавыя з якіх увайдзюць у банк даных сусветнага TED-праекта. Дарэчы, назва апошняга складаецца з першых літар англійскага слоў «тэхналогія», «адукацыя» і «дызайн». Праз гэтыя камунікацыйныя каналы трэба данесці сваю ідэю, прычым толькі на беларускай мове. Арганізатары кажуць, што гэта добрая магчымасць папулярызаваць у вучнёўскім асяроддзі родную мову.

Такім чынам, ідэі. Увогуле большасць з іх датычылася вэб-тэхналогій, закліканых дапамагчы зрабіць традыцыйныя школьныя ўрокі больш цікавымі, а сам працэс навучання — найбольш эфектыўным. Вучні не толькі ідуць у нагу з часам, але імкнучыся апырацца на яго. Яны прапануюць больш смела ўкараняць сучасныя тэхналогіі ў школьнае жыццё. Напрыклад, выкладваць на сайт школы лекцыі альбо ўрокі, каб вечарам школьнікі змаглі замацаваць новую тэму. Таксама гэта вельмі спатрэбіцца тым вучням, якія прапусцілі заняткі, а такім чынам змогуць засвоіць матэрыял.

Адна з ідэй датычылася чэргаў у школьных сталоўках. Як адзначылі самі вучні, з гэтай праблемай суты-

каюцца многія. Таму варта стварыць электронную чаргу, якая будзе адлюстравана ў спецыяльна створанай мабільнай праграме. А колькасць вучняў, якія зайшлі ў сталоўку, падлічыць вэб-камера ў памяшканні. Калі там шмат вучняў, ісці не варта, кажуць аўтары ідэі. Больш за тое, яны нават прапануюць зарэзерваваць такім чынам месца ў сталоўцы. Ёсць і прапанова зрабіць мабільны сэрвіс пад назвай «разумныя вочкі»: вучні, якія дрэнна бачаць з апошняй парты, маглі б карыстацца спецыяльнымі акулерамі. Але не толькі. Пры дапамозе спецыяльнай праграмы можна, напрыклад, праводзіць вопыты па хіміі.

Удзельнікі крэатону выказалі ідэю наогул замяніць традыцыйныя падручнікі на электронныя. Пры гэтым выкарыстоўваюць элементы гульні па ўзроўнях: вучань толькі тады зможы перайсці на вышэйшы ўзровень, калі добра засвоіць папярэдні. Як сказаў гімназіст з Іўя Канстанцін Муліца, падлеткі

такім чынам ідуць наперад і сёння ствараюць будучыню. Сам Косця рыхтуецца стаць праграмістам. Ён займаецца распрацоўкай вэб-праекта, скіраванага на экалагічную культуру насельніцтва.

— Гэта інтэрнэт-пляцоўка, якая дапаможа знайсці інфармацыю пра экалагічны рух. Цяпер такіх платформаў няма, таму я і пачаў распрацоўку праграмы. Мы шукаем аднадумцаў і вырашаем, як дзейнічаць. Гэта могуць быць лакальныя мерапрыемствы — ад простай прыборкі вуліцы да стварэння вялікага суботніка з удзелам да 100 чалавек, — расказаў Канстанцін.

А вось ці магчыма ўкараніць у навучальных усталяваннях смелыя тэхналогіі ўдзельніцаў крэатону? Галоўны спецыяліст аддзела адукацыі Гродзенскага гарвыканкама Андрэй Здунек лічыць, што ўсе новыя фарматы пачынаюцца з ідэй. Тэхналогіі будуць развівацца, і, магчыма, сённяшняе вучні, а заўтрашнія студэнты і педагогі, будуць прасоў-

ваць іх у жыццё. Такая пляцоўка дапамагае вызначыць гэтыя ідэі, звярнуць увагу на самыя патрэбныя.

Не ўсе прапановы вучняў сустрэлі падтрымку ў саміх педагогаў. Напрыклад, настаўніца беларускай мовы і літаратуры Гродзенскай гарадской гімназіі Таісія Гайдукевіч скептычна аднеслася да ідэі рэйтынга настаўнікаў і, адпаведна, магчымасці выбраць таго, у каго ён будзе вышэйшы. «Многія лічаць, што іншы настаўнік будзе лепшы. Гэта ўтапічная ідэя, — кажа Таісія Аляксандраўна. — Увогуле змена настаўніка балючая для дзяцей. Асабліва калі яны часта мяняюцца і ў кожнага нейкая свая сістэма».

Затое ёй вельмі спадабалася ідэя здымаць урокі на відэа. Магчыма, не ўсе, але нейкія найбольш значныя і добра падрыхтаваныя мож- на здымаць для шырокага прагляду, лічыць настаўніца: «Напрыклад, я падрыхтавала ўсе ўчылі, у тым ліку і калегі. Бо нам таксама важна,

як працуюць іншыя, але гэта павінен быць падрыхтаваны ўрок, узгоднены з дзецьмі. Гэта цікавая ідэя».

На думку дырэктара студыі вэб-дызайну Глеба Койніша, падчас крэатону прагучалі новыя ідэі па гейміфікацыі навучання, гэта значыць па даданні гульні ў адукацыю. Напрыклад, элементы гульні можа мець гімнастыка для інтэлекту, каб ён зранку хутчэй «прачнуўся». Для гэтага варта зрабіць нейкае простае заданне, рашыць заданне ці адказаць на пытанне, што прапануе адпаведны мабільны сэрвіс. Увогуле многія ідэі могуць быць рэалізаваны, бо тэхнічны падмурак для іх ёсць, трэба толькі яго развіць. У выніку конкурсу вызначыцца дзесяць фіналістаў з усёй краіны. Гэта тыя, хто прапануе самыя цікавыя і перспектывныя ідэі. Кожны з іх атрымае прыз — айфон — і зможы пад кіраўніцтвам спецыяльнага ментара прадставіць сваю ідэю на маштабнай маладзёжнай канферэнцыі ў Мінску.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

Сяргей АСАНАЎ:

Ён — трэнер вышэйшай катэгорыі па боксе, суддзя міжнароднага класа, алімпійскі рэферы, які ўваходзіць у дзясятку найлепшых суддзяў свету. Сяргей Асанаў працаваў на Алімпіядзе ў Лондане і стаяў каля вытокаў адкрыцця секцыі бокса ў Маладзечне, яго выхаванцы сталі майстрамі спорту, а сын Дзмітрый Асанаў цяпер з'яўляецца адным з самых перспектывных баксёраў Беларусі. У студзені Сяргей Леанідавіч узначаліў нацыянальную зборную Беларусі па боксе, цяпер наша каманда рыхтуецца да Алімпійскіх гульняў у Токіа менавіта пад яго кіраўніцтвам. У сакавіку турнір алімпійскай кваліфікацыі, дзе беларускія спартсмены змагаліся за ліцэнзіі ў Токіа, быў спынены праз пандэмію каранавіруса. Як гэта адаб'ецца на алімпійскім руху і на спартсменах, якія трапяць на Гульні, чаму Асанаў больш не можа судзіць на Алімпіядзе і якім рос яго сын Дзмітрый, Сяргей Леанідавіч расказаў у інтэрв'ю «Звяздзе».

«ДЛЯ ЎСЯГО СУСВЕТНАГА СПОРТУ — ГЭТА СТРЭС»

— Сяргей Леанідавіч, цяпер, як і многія зборныя, баксёры знаходзяцца на каранціне?

— Так, мы размясціліся на спартыўнай базе «Стайкі», тут сабраны шматлікія нацыянальныя каманды па розных відах спорту. Трэнеруемся, працягваем падрыхтоўку. Тут створаны ўсе ўмовы і для работы, і для адпачынку. Мы выконваем рэкамендацыі і пастановы Міністэрства спорту і турызму, а таксама Міністэрства аховы здароўя: ніякіх кантактаў з іншымі людзьмі, ніякіх выездаў у горад.

— Алімпійская кваліфікацыя ў Лондане была спыненая з-за пандэміі, гэта неяк паўплывае на тое, якія спартсмены будуць спаборнічаць на Алімпіядзе?

— Вядома. Хтосьці, не чакаючы Алімпіяды, ужо сыходзіць у прафесіяналы, для ўзроставага спартсменаў перанос Гульняў на год таксама нялёгка. Але, з іншага боку, камусьці гэта можа пайсці на карысць, дасць больш часу на падрыхтоўку. Увогуле, для ўсяго сусветнага спорту гэта стрэс, але мы не хвалюемся, рыхтуемся, бо для ўсіх умовы аднолькавыя.

— Што чакаць беларускім балельшчыкам ад нашых спартсменаў? Ці шмат ліцэнзій яны здольныя заваяваць?

— На сённяшні дзень у нас няма ніводнай пуцёўкі. Турнір адмянілі за дзень да баёў беларусаў. Раней часу не хочацца казаць, колькі ліцэнзій будзе, — час пакажа, рыхтуюцца ўсе. Многія спецыялісты ў Лондане ўбачылі, што беларуская каманда — гэта моцны арэшак, у нас добры калектыв. Нават баксёры, якія прайгралі свае баі, паказалі вельмі добрую работу, але пакуль не будзем дражніць удачу.

— Вы змянілі судзейства і трэнерскую працу з дзецьмі на зборную краіны...

— Шматлікія спецыялісты і раней казалі, што мне ўжо час працаваць з асноўнай камандай. Цяпер, напэўна, ён настаў.

«НЕ БУДЗЕМ ДРАЖНІЦЬ УДАЧУ»

ЯК ВЫХАВАЦЬ СЫНА-ЧЭМПІЁНА І ШТО ТАКОЕ СУДЗІЦЬ ПАЯДЫНКІ НА АЛІМПІЙСКІХ ГУЛЬНЯХ

Сяргей Леанідавіч з сынам і яго трэнерам Юрыем ЧУЙКО.

У зборнай якраз быў складаны перыяд, многія спартсмены не хацелі ехаць на зборы, каманда распадалася. Трэба было пераклочыць іх, таму вырашылі памяняць трэнерскі калектыв і галоўнага трэнера, прапанавалі гэтую пасаду мне. Зараз, здаецца, усё ідзе нармальна.

— Як сябе адчуваеце ў новым амплуа?

— Сумяшчаць можна, але на самым высокім узроўні гэта рабіць складана. Напрыклад, узяць Алімпіяду, калі я адабраўся на Гульні ў Рыа-дэ-Жанейра, прайшоў увесь этап падрыхтоўкі. Непасрэдна перад самім турнірам прадстаўнікі Міжнароднага камітэта паветамілі, што не могуць узяць мяне на спаборніцтвы праз тое, што там таксама будзе баксёраваць мой сын. На цяперашнюю Алімпіяду я таксама трапяў у судзейскі склад, але яны ўвесь час хадзілі і пыталіся: «Як там сын, трэнеруецца?» Я разумею, што можа адбыцца тое ж самае, што і перад Рыа, таму вырашыў, што лепш пераклочыцца на зборную. Але судзіць па-ранейшаму магу, праўда, турніры ўзроўнем ніжэй.

— Што самае складанае для вас у рабоце рэферы?

— Самы цяжкі турнір — гэта, вядома, Алімпійскія гульні ў Лондане. Сярод суддзяў лічыцца, калі адсудзіў Гульні, ты алімпійскі чэмпіён сярод рэферы. Гэта велізарная школа, але для мяне гэта былі найгоршыя спаборніцтвы за ўсю кар'еру. Кажуць, спорт па-за палітыкай, але гэта дакладна не пра Алімпіяду. Там вельмі шмат палітыкі, вельмі шмат маральнага ціску і нагнятанна, за гэтым назірае ўвесь свет. Першыя дні суддзі хадзілі са словамі «супер, як тут крута», а потым хацелася, каб гэта ўсё хутчэй скончылася і хутчэй можна было з'ехаць. Я адсудзіў больш за дзясятка чэмпіянатаў свету, чэмпіянаты Еўропы наогул не злічыць, але Алімпійскія гульні, вядома, запамінаюцца больш за ўсё.

«СПАЧАТКУ ЛЮДЗІ ПРОСТА ХОЧУЦЬ НАВУЧЫЦЦА БІЦЬ ТВАРЫ»

— На каго пакінулі сваіх вучняў у Маладзечне? Секцыя пад вашым кіраўніцтвам працавала там з 1999 года.

— І працягвае працаваць. У Маладзечне застаўся трэнер Сяргей Любімцаў, які працаваў там са мной раней. Прышоў яшчэ адзін малады настаўнік, ён мясцовы, раней быў трэнерам па тайскім боксе, потым стаў старшым трэнерам па жаночым боксе Мінскай вобласці. У яго вельмі шмат доб-

рых дзяўчынак, адна з іх стала прызёрам чэмпіянату Еўропы. Так што з дзецьмі ёсць каму займацца.

— Адкрыць у Маладзечне секцыю бокса было вашай ініцыятывай?

— Першапачаткова там была спартыўная школа, дзе культывавалася шмат відаў спорту. Калі я пачынаў працаваць трэнерам, вырашылі адкрыць яшчэ і бокс. Пасля вынікаў Дзімы (сына Сяргея Леанідавіча. — «Зв.») яе зрабілі спецыялізаванай школай алімпійскага рэзерву, а цяпер там засталіся толькі два віды спорту — барацьба і бокс.

— Гэтыя віды карыстаюцца папулярнасцю ў Маладзечне?

— Раней у мяне ніколі не было праблемы з наборам, ніколі не хадзіў па школах. Проста даваў аб'яву, і народу было вельмі шмат. Цяпер моладзь стала камп'ютарная, усюды з тэлефонамі. Чаму не быў на трэніроўцы? Загуляўся ў камп'ютары. Сёння іх вельмі цяжка прыцягнуць да спорту, і гэта датычыцца не толькі бокса. А тым больш бокс — гэта цяжкі від спорту. Спачатку людзі прыходзяць і хочуць проста навучыцца біць твары, але калі пачынаюцца заняткі, разумеюць, што гэта вельмі цяжка, таму не кожны застаецца. Амерыканскія даследчыкі высветлілі, што бокс уваходзіць у тройку найцяжэйшых відаў спорту. Застаюцца працаўнікі, у асноўным хлопцы, якія прыязджаюць з вёсак. У іх адзін выхад у людзі — праз спорт. Але мы ўсё роўна стараемся штосьці раскаваць дзецям, матываваць асабістым прыкладам Дзімы — ён прыязджае ў Маладзечна, праводзіць турнір на свае прызы, сам асабіста купляе падарункі.

— Вы трэнер са шматгадовым стажам. Можаце разгледзець у дзіцяці здольнасці і перспектыву?

— Так, дзеці прыходзяць, і па іх адразу відаць, хто здольны. Пачынаеш даваць тэхніку — усё класна, калі яны пачынаюць адзяваць пальчаткі, становіцца ў пары, яшчэ нармальна, але калі пачынаюцца баі, спаборніцтвы, у кагосьці ўзнікаюць унутраныя канфлікты на фоне інстынкта самазахавання, хтосьці баіцца. У экстрэмальных сітуацыях многія ламаюцца. А нехта ходзіць, нічога не робіць, але дамагаецца поспеху за кошт характару. Характар іграе вельмі вялікую ролю, таму заўважыць перспектывных дзіцяцей можна, але галоўнае — развіць у іх імкненне.

«ДРОБЯЗЯМ — АСАБЛІВАЯ ЎВАГА»

— У сваім сыне Дзіму вы адразу разгледзелі здольнасці?

— Ён пачынаў ездзіць са мной па спартыўных лагерах з трох гадоў. Я не хацеў, каб сын займаўся боксам, таму Дзіма гуляў у футбол. У яго вельмі добра атрымлівалася, трэнеры казалі: «Толькі не забірай яго ў нас». Потым, гляджу, ён у боксе ўсё робіць: і бой з ценем, і ўдары добра атрымліваюцца. Хоць яму нічога не паказваў. Я пачаў удзяляць яму больш увагі і тады ўжо разумеў, што з сына можа атрымацца добры баксёр. Тым не менш працягваў казаць, каб ішоў гуляць у футбол. У больш сталым узросце Дзіма прыйшоў і сказаў: «Тата, яны ўсе гультаі, я адзін бегаю, а яны ўсе стаяць. Лепш я буду сам за сябе». І мы пачалі працаваць больш.

— Ці складана трэніраваць сваё дзіця?

— Тут 50 на 50. Для мяне нармальна: здаецца, што нічога складанага няма, я хвалюся за яго, як і за любога іншага вучня. Доля ў мяне такая, камусьці ж трэба гэта рабіць.

— **Цяпер, калі Дзіма стаў ужо дарослым, тытулаваным спартсменам, у вас бываюць канфлікты на глебе бокса?**

— Канфліктаў дакладна няма, бываюць спрэчныя сітуацыі. Дзесьці ён мне кажа: «Тата, мне тут лепш так». Я тлумачу: зараз табе так лепш, а на высокім узроўні так будзе горш. Таму што там усе роўныя, усе ўсё ўмеюць і ўсё заключаецца ў дробязях. Хтосьці трохі хутчэйшы, хтосьці больш спрытны, хтосьці трохі мацнейшы. І ўсё гэта ледзь-ледзь — хто гэтыя дробязі робіць лепш, той і перамагае.

— **Сваю Алімпіяду ў Рыа Дзіма прызнае як няўдалую (пацярпеў паражэнне ў 1/8 фіналу) — вы як ставіцеся да гэтага?**

— Так, там на яго плечы занадта шмат нагрэлі, хоць на той момант яму споўнілася ўсяго 19 гадоў. Калі я прыехаў у Рыа, ён хадзіў сам не свой. Калі выйграў першы бой, я спытаў: што ты наогул рабіў? Гэта ж не твой бокс! Ён кажа: «Я ведаю, але ўсе мне кажуць, што я павінен, павінен, павінен». І гэта перагрузіла, вядома. Чыста псіхалагічна ён зламаўся. Пасля Алімпіяды саперніка, якому Дзіма прайграў у Рыа, ён перамагаў на іншых турнірах без пытанняў. Алімпіяда — гэта асобнае спаборніцтва, дзе бывае, што чэмпіён свету, лідар прайграе спартсмену без імені. Трэба быць вельмі моцным псіхалагічна, таму ў нас у камандзе цяпер з'явіўся псіхолаг, які працуе са зборнай і вельмі моцна дапамагае. З іншага боку, Алімпіяда ў Рыа — гэта вялікі вопыт для Дзімы. За апошнія два гады ён не прайграў ні аднаго бою, перайшоў у іншую вагавую катэгорыю (60 кг). Цяпер катэгорыі зноў памяншалі, у сусветным рэйтынгу ў вазе 60 кг Дзіма нумар адзін у свеце. Але мы вырашылі перайсці ў вагу 63 кг, там ён ужо выйграў чэмпіянат свету для ваенных і зараз знаходзіцца ў добрай форме. Сёння Дзіма — адзін з галоўных прэтэндэнтаў на ўдзел у Алімпійскіх гульнях.

— **Пасля няўдалай Алімпіяды ў яго была спакуса сысці ў прафесіяналы?**

— Так, было вельмі шмат званкоў яшчэ да Алімпіяды, адразу пасля Еўрапейскіх гульняў у Баку, дзе ён стаў другім. Тэлефанавалі з ЗША, але мы цвёрда вырашылі — і ўсім казалі пра гэта, — што да наступнай Алімпіяды застаёмся ў алімпійскім боксе. Ён жа яшчэ малады. Цяпер таксама шмат прапаноў ад моцных прамоўтарскіх кампаній, якія вядуць вельмі добрых баксёраў. Думаем, што пасля Алімпіяды ў Токіа ён ужо будзе пераходзіць у прафесіяналы.

— **Чаго на цяперашні момант не хапае Дзіму, на ваш погляд?**

— Скажаць, што ўсё ёсць, нельга, бо на дасягнутым шыняцка нельга. Тут патрэбна ўдача, каб усё склалася. Па яго рабоце сказаць нічога не магу, ён вельмі шчырае. І ў зборнай цяпер ён падцягнуў за сабой усіх астатніх, каманда запрацавала, усе сталі рвацца. Раней у другім раўндзе яны яшчэ дыхалі, а пасля пачыналі хапацца, атрымліваць папярэджанні, а цяпер каманда стала дыхаць ад пачатку і да канца. Гэта было відаць па тым турніры ў Лондане: беларускія спартсмены сталі паказваць зусім іншы бокс.

Легенды спорту

«ПОСПЕХУ ДАМАГАЕЦЦА ТОЙ, ХТО ШМАТ ПРАЦУЕ»

Алімпійскі чэмпіён Уладзімір Камінскі адзначыў 70-годдзе

Ён нарадзіўся ў невялікай вёсачцы Цна пад Мінскам. У сваёй сям'і быў малодшым дзіцем і не вылучаўся асаблівай фізічнай падрыхтоўкай. Больш за тое, у пяцігадовым узросце хлопчыку зрабілі аперацыю — выдалілі пахвінную грыжу. Пасля гэтага ў яго будзе яшчэ шмат праблем са здароўем і аперацыйных умяшанняў, але гэта не перашкодзіць дамагчыся вялікага поспеху.

Веласпортам у сям'і Камінскіх першым пачаў займацца старэйшы брат Уладзіміра — Леанід, за ім і сярэдні — Анатоль. Браты нават выйгралі адзіны залаты медаль сярод беларусаў у каманднай гонцы на 75 км на спартакіядзе народаў ССР сярод калектываў фізкультуры, прадстаўляючы каманду «Камвольшчык». Але ні пра якую спартыўную кар'еру гаворка ў сям'і Камінскіх не ішла. «У вёсцы, дзе я вырас, кожны хлопчык ганяў мяч і марыў пра лаўры вядомага гульца, — успамінае Уладзімір Уладзіміравіч. — Наша падлеткавая футбольная каманда перамагала нават у раённых спаборніцтвах, абыгрывала больш вопытных сапернікаў». Але ў спартыўную секцыю Уладзімір трапіў толькі падчас вучобы ў Мінскім электратэхнікуме сувязі. Тады ён мог выбраць розныя кірункі, але пайшоў у лыжныя гонкі, дзе надоўга не затрымаўся. Пасля гэтага лёс усё ж такі прывёў яго ў спартакіўскую секцыю веласпорту.

Першыя поспехі прыйшлі даволі хутка. Спачатку Уладзімір Камінскі выйграў індывідуальную гонку на 25 км на першынстве БССР сярод спецыяльных навучальных устаноў, і з гэтага пачаўся прафесійны спорт. У той час ён трэніраваўся пад кіраўніцтвам Леаніда Корбута. У выніку іх работы прыйшлі і наступныя поспехі — перамогі ў індывідуальнай і каманднай

Асабісты трэнер У. Камінскага Леанід КОРБУТ (злева).

гонках на першынстве ССР сярод сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў. Пасля Уладзіміра забралі ў войска. Адслужыўшы, ён працягнуў сваю кар'еру ўжо пад кіраўніцтвам іншага вядомага спецыяліста — Леаніда Шаляшнёва.

У 1974 годзе Уладзімір Камінскі ўпершыню ўвайшоў у склад зборнай ССР па камандных велогонках на чэмпіянаце свету ў Канадзе, дзе каманда заняла другое месца, саступіўшы дзве секунды шведскай зборнай. «Канкурэнцыя за месца ў зборнай была жорсткай. У ССР на той момант выступалі добрыя велогоншчыкі, але ў галоўную

каманду траплялі найлепшыя з найлепшых», — расказвае Уладзімір Уладзіміравіч. У 1975 годзе каманда з яго ўдзелам зноў заняла другое месца пасля зборнай Польшчы. А ўжо ў 1976-м на Алімпійскіх гульнях у Манрэалі зборная, у якую ўваходзілі Камінскі, расіянін Валерый Чаплыгін, украінец Анатоць Чуканаў і эстонскі спартсмен Аава Пікуус, нарэшце заваявала «золата», абагнаўшы каманду з Польшчы на 20 секунд. «У Канадзе спаборнічала шмат моцных камандаў: палякі, чэхі, немцы, шведы... А мы ледзь не былі дыскваліфікаваныя з-за праблем з колерам формы: колеры каўняра і рукавоў не адпавядалі рэгламенту. Здагадаліся іх падварнуць. Гэта сапраўды была сур'ёзная перамога, якая ў тым ліку шмат значыла для беларускага веласпорту», — успамінае Уладзімір Уладзіміравіч.

Камінскі мог выступіць і на наступнай Алімпіядзе 1980 года ў Маскве — ён быў вельмі добра да яе гатовы. Аднак кіраўніцтва вырашыла, што Уладзімір

ужо ўзростава спартсмен, на той момант яму было 30... Такім чынам, другой Алімпіяды ў яго жыцці не здарылася.

«У любой сферы дзейнасці поспеху дамагаецца той, хто шмат працуе або трэніруецца. Веласпорт — не самы просты від, але я ўмеў трымаць, меў добрую цягавітасць і змог дабіцца таго, пра што вясковым хлапчуком і не марыў», — кажа суразмоўнік.

Пасля спартыўнай кар'еры Камінскі выбраў для сябе не-стандартны працяг — стаў выкладчыкам у Беларускай дзяржаўнай універсітэце фізічнай культуры, дзе працуе і сёння. «Пачынаў малодшым навуковым супрацоўнікам у лабараторыі Беларускага дзяржаўнага інстытута фізкультуры, які на той момант быў ВНУ. Затым абараніў кандыдацкую», — зазначае Уладзімір Уладзіміравіч. Сёння ён з'яўляецца прафесарам кафедры веласіпеднага, канькабежнага і коннага спорту, кандыдатам педагогічных навук, дацэнтам, ганаровым членам НАК Рэспублікі Беларусь.

Навіны

Датэрмінова і без пераможцаў

На пасяджэнні Выканаўчага камітэта Беларускай федэрацыі валейбола было прынята рашэнне аб датэрміновым спыненні чэмпіянату Беларусі сярод мужчынскіх і жаночых камандаў. Такое рашэнне прынята ў мэтах процідзеяння распаўсюджванню каранавіруса.

Спаборніцтвы завершацца без вызначэння пераможцаў і прызе-раў у бягучым сезоне. Пытанне пра тое, якія каманды і ў якіх еўра-кубках турнірах будуць прадстаўляць Беларусь, будзе вырашана пазней сумесна з Еўрапейскай канфедэрацыяй валейбола.

Нагадаем, пакуль у краіне працягваюцца чэмпіянаты Беларусі па гандболе і футболе.

Яшчэ адзін перанос

Чэмпіянат Еўропы па акадэмічным веславанні — 2020, які павінен быў прайсці ў Познані 5–7 чэрвеня, адбудзецца ў кастрычніку. Такая інфармацыя размешчана на афіцыйным сайце міжнароднай федэрацыі гэтага віду спорту.

Апошнім тэрмінам для зацвярджэння месца правядзення рэгаты будзе 31 ліпеня. Канчатковае рашэнне на гэты конт будзе прынята пасля ацэнкі сітуацыі з распаўсюджаннем COVID-19. Таксама паведамляецца, што кантынентальны форум сярод спартсменаў да 23 гадоў адбудзецца ў нямецкім Дуйсбургу 5-6 верасня, а аналагічны старт сярод атлетаў да 19 гадоў 26-27 верасня прыме Бялград.

Адзначым, што беларускія весляры ўваходзяць у дзясятку наймацнейшых у медальным заліку, заваяваўшы з часу аднаўлення кантынентальных рэгат 9 залатых, 7 сярэбраных і 11 бронзавых узнагарод. Тройку лідараў складаюць спартсмены Германіі (25-23-17), Італіі (21-19-21) і Румыніі (21-11-12).

Армейцы сярод найлепшых

Мінскі СКА заняў 11-е месца ў рэйтынгу найлепшых гандбольных клубаў Старога Свету ўсіх часоў. Спіс складзены парталам handball-planet.com на падставе вынікаў еўрапейскіх клубных турніраў, пачынаючы з 1956 года.

Нагадаем, за сваю гісторыю гандбалісты мінскага СКА тройчы выйгралі галоўны кантынентальны трафей — Кубак еўрапейскіх чэмпіёнаў (1987, 1989, 1990), двойчы станавіліся ўладальнікамі Кубка кубкаў (1983, 1988), па разе выйгралі Суперкубак (1989) і Кубак выкліку (2013). Усе гэтыя поспехі былі дасягнуты пад кіраўніцтвам славага беларускага трэнера Спартака Мірановіча. Дзякуючы дасягненням у актыве мінскіх армейцаў 45 заліковых балаў у рэйтынгу.

Найлепшы паказчык у іспанскай «Барселона» — 160 ачкоў, следам за ёй размясціліся тры прадстаўнікі нямецкай бундэслігі: «Гумерсбах» (103 балы), «Кіль» (87,5) і «Магдэбург» (61,25). У топ-10 таксама ўваходзяць іспанскі «С'юдэ-Рэаль» (55,62), чэшская «Дукла» (54,37), нямецкія «Гепінген», «Фленсбург» (па 50), венгерскі «Веспрэм» (48,75) і харвацкі «Заграб» (46,25).

Ачкі ў рэйтынгу налічваліся за ўдзел у паўфіналах, фіналах, а таксама за перамогу ў Лізе чэмпіёнаў (у мінулым — Кубак чэмпіёнаў), Кубку кубкаў, Кубку ЕГФ і Кубку выкліку.

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 апреля 2020 г.

Наименование банка: ЗАО «БТА Банк»

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.04.2020	01.01.2020
1	2	3	4	5
1	АКТИВЫ			
2	Денежные средства	1101	12 606	10 244
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	-	-
4	Средства в Национальном банке	1103	35 076	40 499
5	Средства в банках	1104	12 116	41 506
6	Ценные бумаги	1105	65 577	44 589
7	Кредиты клиентам	1106	252 463	204 181
8	Производные финансовые активы	1107	152	233
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	-	-
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	9 692	9 751
11	Доходные вложения в материальные активы	1110	788	791
12	Имущество, предназначенное для продажи	1111	-	-
13	Отложенные налоговые активы	1112	-	-
14	Прочие активы	1113	853	733
15	ИТОГО активы	11	389 323	352 527
16	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
17	Средства Национального банка	1201	-	-
18	Средства банков	1202	42 822	28 250
19	Средства клиентов	1203	262 026	236 188
20	Ценные бумаги банка	1204	34 974	38 971
21	Производные финансовые обязательства	1205	-	-
22	Отложенные налоговые обязательства	1206	-	-
23	Прочие обязательства	1207	694	579
24	ВСЕГО обязательства	120	340 516	303 988
25	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
26	Уставный фонд	1211	24 747	24 747
27	Эмиссионный доход	1212	-	-
28	Резервный фонд	1213	1 378	1 307
29	Фонды переоценки статей баланса	1214	8 598	8 598
30	Накопленная прибыль	1215	14 084	13 887
31	ВСЕГО собственный капитал	121	48 807	48 539
32	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12	389 323	352 527

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ на 1 апреля 2020 г.

Наименование банка: ЗАО «БТА Банк»

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.04.2020	01.04.2019
1	2	3	4	5
1	Процентные доходы	2011	6 449	3 376
2	Процентные расходы	2012	3 775	2 058
3	Чистые процентные доходы	201	2 674	1 318
4	Комиссионные доходы	2021	1 501	1 633
5	Комиссионные расходы	2022	212	93
6	Чистые комиссионные доходы	202	1 289	1 540
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	-	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	7	(72)
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	749	353
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	158	10
11	Чистые отчисления в резервы	207	1 136	(92)
12	Прочие доходы	208	102	44
13	Операционные расходы	209	3 371	2 802
14	Прочие расходы	210	194	108
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	278	375
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212	10	112
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	268	263

Председатель Правления Доронкевич А.В.

Главный бухгалтер Ковалева Т.Н.

Дата подписания: 15 апреля 2020 г.

УНП 807000071

ОАО «ИНТЕГРАЛ» – управляющая компания холдинга «ИНТЕГРАЛ»

(220108, г. Минск, ул. Казинца, 121А, комн. 327, тел. 8 (017) 398-20-40, www.integral.by)

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОДАЖЕ Б/У ОБОРУДОВАНИЯ:

Наименование	Стоимость с учетом НДС, бел. руб.
1. Пресс-ножницы комбинированные НВ5222Б01, б/у, 1990 г. вып., инв. № 02255	2 496,00
2. Станок токарно-винторезный ИЖ-1И611П, б/у, 1976 г. вып., инв. № 56367	2 616,00
3. Станок вертикальный 6Т-13-1, б/у, 1988 г. вып., инв. № 93303	6 936,00
4. Универсальный фрезерный станок 6Т-80, б/у, 1989 г. вып., инв. № 96428	2 196,00
5. Токарно-револьверный станок УТ16ПМ, б/у, 1987 г. вып., инв. № 88925	4 068,00
6. Пресс И1020, б/у 1990 г. вып., инв. № 01449	3 120,00
7. Вертикально-фрезерный станок ВМ-127, б/у, 1982 г. вып., инв. № 67237	9 516,00
8. Вертикально-сверлильный станок 2Н125Л, б/у, 1983 г. вып., инв. № 68801	1 236,00

Указанная стоимость действует до 25.05.2020 г., условия оплаты – предоплата 100 % стоимости оборудования.

Полный перечень оборудования, подлежащего отчуждению путем прямой продажи, размещен на сайте www.integral.by (раздел «О КОМПАНИИ/Реализация б/у оборудования»).

Контактные лица: Сак Ольга Валерьевна, тел.: 8 (029) 751-10-00, 8 (017) 398-65-47, e-mail: osak@integral.by.

РЕЗУЛЬТАТЫ ПРОВЕДЕНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ «Выйгравай разам з А-100»

Сведения об Организаторе рекламной игры: общество с дополнительной ответственностью «Астортрейдинг», УНП 690362737, зарегистрировано 2 ноября 2005 года Минским облисполкомом.

Местонахождение Организатора: 223053, Республика Беларусь, Минская область, Минский район, д. Боровая, д. 7, административные помещения, кабинет № 24.

Наименование рекламной игры: «Выйгравай разам з А-100». Рекламная игра зарегистрирована Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь, выдано Свидетельство о государственной регистрации рекламной игры от 10.01.2020 за № 3727.

Период проведения рекламной игры: с 15.01.2020 по 30.04.2020 (включая период проведения розыгрыша, выдачи призов, опубликования результатов рекламной игры).

Количество участников рекламной игры за весь период составило 26 252 человек.

Количество игровых номеров, участвующих в рекламной игре, составило 77 112.

Всего был проведен один розыгрыш. Призовой фонд рекламной игры разыгран полностью.

Победителем стал Шеревера Дмитрий Юльевич, выигравший изолированное жилое помещение, расположенное по адресу: Республика Беларусь, Минская обл., Минский р-н, Ждановичский с/с, аг. Ратомка, ул. Солнечный пляж, 15 стоимостью 170 957, 20 белорусских рублей.

Телефон для справок по вопросам проведения рекламной игры: +375 17 233-33-33 с 10.00 до 18.00 в рабочие дни.

Правила рекламной игры были опубликованы в газете «Звезда» от 14.01.2020.

ПРАВИЛА ПРОВЕДЕНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ

«Добро пожаловать в Prior Online»

1. Настоящая Рекламная игра называется «Добро пожаловать в Prior Online» (далее по тексту – Игра), проводится в соответствии с условиями настоящей Правил (далее по тексту – Правила) с соблюдением требований законодательства Республики Беларусь без взимания с участников Игры платы.

2. Организатором Игры является Закрытое акционерное общество «Сэлмон-Графикс» (далее – Организатор), УНП 100843219, зарегистрировано решением Мингорисполкома от 2 декабря 2008 года.

Юридический адрес (местонахождение): 220073, г. Минск, ул. Ольшевского, д. 22, пом. 11, комн. 43;

2.1. **Заинтересованное лицо:** «Приорбанк» ОАО (далее – Заинтересованное лицо), 220002, г. Минск, ул. В. Хоружей, д. 31А, УНП 100220190;

2.2. **Срок проведения Игры: с 24 апреля 2020 года по 02 сентября 2020 года** (включая периоды розыгрыша и вручения призов).

3. **Территория проведения Игры.**

3.1. Игра проводится на территории Республики Беларусь.

4. **Состав комиссии по проведению Игры:**

Председатель комиссии: Забиран Инна Александровна — исполнительный директор «Приорбанк» ОАО;

Члены комиссии:

Лысаковская Анастасия Станиславовна – начальник отдела развития взаимоотношений с клиентами «Приорбанк» ОАО;

Садовская Диана Сергеевна – специалист отдела рекламных проектов ЗАО «Сэлмон-Графикс»;

Лукашевич Ольга Леонидовна – индивидуальный предприниматель – управляющий ЗАО «Сэлмон-Графикс»;

Стезьмах Александр Петрович – заместитель директора по правовым вопросам ООО «Медиа Крама».

5. **Наименование товаров (работ, услуг) или их групп, в целях стимулирования реализации которых проводится Игра:**

Игра проводится в целях стимулирования использования безналичных платежей посредством дебетовых карточек, системы дистанционного банковского обслуживания «Приорбанк» ОАО Мобильного приложения Prior Online, виртуальной карты Visa Virtual.

6. **Условия, при соблюдении которых физическое лицо становится участником Игры:**

6.1. В Игре могут принять участие физические лица – граждане Республики Беларусь, а также иностранные граждане и лица без гражданства, имеющие вид на жительство в Республике Беларусь и постоянно проживающие на территории Республики Беларусь, являющиеся держателями дебетовой платежной карточки «Приорбанк» ОАО (далее – Участники).

6.2. Участником Игры не может быть лицо, состоящее в трудовых отношениях с Организатором, супруг (супруга) такого лица, его близкие родственники, а также лица, находящиеся с таким лицом в отношениях свойства.

6.3. Для того чтобы стать Участником Игры, лицам, указанным в п. 6.1., необходимо в период с 00:00:00 24 апреля 2020 года по 23:59:59 31 июля 2020 года включительно выполнить следующие условия (совокупно):

1) установить, зарегистрироваться и выполнить вход в мобильное приложение Prior Online;

2) с помощью мобильного приложения Prior Online в разделе «Еще» — «Заявки на продукты» — «Изменение данных клиента» — «Адрес электронной почты» внести собственный актуальный адрес электронной почты и нажать «Отправить»;

3) дать согласие на участие в Игре в специальной форме в разделе «Заявки на продукты» — «Регистрация в Рекламной игре» в мобильном приложении Prior Online. Давая согласие на участие в Игре, Участник подтверждает ознакомление с настоящими Правилами и дает согласие на передачу Организатору его данных (ФИО, адрес, номер телефона, электронная почта, данные о совершенных Участником безналичных операциях, соответствующих Правилам, 16-значный номер платежной карточки, необходимый для зачисления приза в случае победы);

4) совершить любой платеж из представленных системой «Расчет» ЕРИП на сумму не менее 1 (одного) рубля в мобильном приложении Prior Online;

5) оформить (выпустить) виртуальную карточку Visa Virtual в мобильном приложении Prior Online;

6) совершить перевод денежных средств с одной банковской платежной карточки на другую банковскую платежную карточку «Приорбанк» ОАО на сумму не менее 1 (одного) рубля в мобильном приложении Prior Online.

6.4. Участник Игры может участвовать в Игре только один раз независимо от количества и сумм совершенных операций.

6.5. Совершая действия для участия в Игре, Участник дает согласие Организатору на сбор, хранение, использование персональных данных Участника, в том числе их обработку и проверку, в рамках данной Игры.

7. **Состав и размер призового фонда (в белорусских рублях) и источники его формирования:**

7.1. Призовой фонд сформирован за счет денежных средств Заинтересованного лица. Размер призового фонда составляет 67 710,60 (шестьдесят семь тысяч семьсот десять) белорусских рублей 60 копеек в т. ч.:

Таблица 1. Состав и размер призового фонда:

Наименование призов, участвующих в розыгрыше, бел. руб.	Кол-во (шт.)	Сумма за 1 ед., бел. руб.	Сумма всего, бел. руб.
Приз Денежный приз на сумму 1 000 белорусских рублей и денежные средства для уплаты налога в размере 128,51 белорусского рубля	60	1 128,51	67 710,60

8. **Место, дата, время и порядок проведения розыгрыша призового фонда, в том числе порядок определения Победителей:**

8.1. Всего за период проведения Игры Организатором проводится 1 (один) розыгрыш призового фонда — 05 августа 2020 года в 15.00.

Место проведения розыгрыша призов – Центральный офис «Приорбанк» ОАО по адресу: г. Минск, ул. В. Хоружей, 31А.

8.2. Для осуществления розыгрыша призов формируется список (далее – Список), включающий фамилию, имя и отчество (при наличии) Участника, адрес регистрации, номер телефона Участника и электронную почту. Порядковые номера (далее – номера) присваиваются в алфавитном порядке, согласно фамилии, имени и отчеству (при наличии) Участников.

8.3. Все порядковые номера в Списке каждого розыгрыша призов имеют одинаковое количество разрядов.

8.4. Для проведения розыгрыша используется специальный вращающийся непрозрачный барабан и набор шаров в количестве 10-ти штук с номерами от 0 до 9.

8.5. Определение первого выигрышного номера происходит путем его формирования поразрядно слева направо из номеров шаров, последовательно извлекаемых из барабана.

8.6. Для определения цифры первого слева разряда выигрышного номера в барабан помещаются шары с номерами от «0» до цифры, соответствующей первой слева цифре последнего порядкового номера из Списка. Из барабана извлекается один шар. Номер извлеченного шара вносится в протокол и записывается в первый слева разряд формируемого выигрышного номера.

8.7. Далее, для определения цифры в следующем разряде формируемого выигрышного номера, в барабан загружаются шары с номерами, которые существуют в соответствующем разряде номеров в Списке. Шары перемешиваются, и из барабана извлекается один шар. Номер шара вносится в протокол и записывается в соответствующий разряд формируемого выигрышного номера.

8.8. Выигравшим приз считается первый номер Участника, определенный согласно пп. 8.5–8.7 Правил, следующими 59 (пятьдесят девять) Победителями становятся последовательно Участники Игры с порядковыми номерами через каждые 50 номеров от последнего выигрышного порядкового номера. Если Список завершается, расчет продолжается далее с начала Списка.

8.9. Участник может стать Победителем только один раз в ходе проведения розыгрыша призов.

8.10. В случае если порядковый номер Участника совпадает с одним из зафиксированных ранее выигрышных номеров, выигрышным считается следующий после него номер.

9. **Сроки и способы информирования выигравших Участников, порядок и сроки выдачи призов.**

9.1. В срок по 12 августа 2020 года (включительно) Организатор уведомляет Победителей о выигрыше письмом по электронной почте, а также звонком по номеру телефона и путем направления СМС.

9.2. Организатор осуществляет выдачу призов не позднее 02 сентября 2020 года (включительно), посредством перечисления денежного приза на текущий (расчетный) банковский счет Победителя, данные которого предоставляет Заинтересованное лицо.

9.3. Приз не вручается Победителю в случае если Победитель отказывается от получения приза, о чем письменно извещает Организатора до вручения ему приза.

9.4. В случае если Победитель совершил указанное в п. 9.3 Правил действие, он теряет право на получение приза и такой приз остается в распоряжении Организатора.

9.5 При получении Призов Победители несут все права и обязанности по уплате подоходного налога в бюджет Республики Беларусь. Начисление, удержание и перечисление подоходного налога проводится в порядке, установленном Особенной частью Налогового кодекса Республики Беларусь, и осуществляется Организатором. Удержание с Победителей подоходного налога, исчисленного Организатором в соответствии с законодательством Республики Беларусь, производится Организатором (выступающим налоговым агентом) в момент выдачи Призов из денежных средств на уплату налога.

10. **Права и обязанности Участников Игры.**

10.1. Принимая участие в Игре, Участники подтверждают свое ознакомление и согласие со всеми условиями Правил, подтверждают свое согласие на получение Организатором сведений для формирования Списка, направленных на проверку операций Участника на соответствие Правилам Игры при необходимости, а также предоставляют номер телефона и адреса электронной почты, и принимают на себя обязательство выполнять все требования Правил и законодательства, вытекающие из участия в Игре и/или связанные с получением призов.

10.2. Участники соглашаются давать рекламные интервью об участии в Игре, в том числе по радио, телевидению, в интернете и в иных средствах массовой информации, а также сниматься для изготовления рекламных материалов для размещения на сайте priorbank.by, не требуя за это какого-либо вознаграждения в рамках данной Игры. Факт участия в Игре подразумевает, что ее Участники соглашаются с тем, что в рамках данной Игры их имена, фамилии, отчества, образы (изображения), аудио и видеointервью и иные материалы о них могут быть использованы Организатором. Все права, в том числе исключительные права, на такие материалы будут принадлежать Организатору. Участники выражают согласие на сбор и обработку их персональных данных для целей Игры.

11. **Наименование печатного издания средства массовой информации для публикации правил и результатов розыгрыша, сроки публикации.**

11.1. Правила Игры подлежат публикации в газете «Звезда» до начала Игры.

11.2. Результат розыгрыша Игры подлежит публикации в газете «Звезда» не позднее 01 сентября 2020 года.

12. **Телефон для справок по вопросам проведения Игры.**

12.1. Информацию об условиях участия и проведения Игры можно получить по телефону «горячей линии» +375 (17) 216-80-77 с 10.00 до 18.00 в рабочие дни.

Свидетельство № 3769 о регистрации рекламной игры, зарегистрированной 15 апреля 2020 г., выдано Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь.

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении 19 мая 2020 года повторных торгов с условиями по продаже имущества, принадлежащего ОАО «ДСТ № 7»

Предмет торгов	
грузовая специальная машина дорожная комбинированная на базе MAZ 6303 А5-352, год выпуска – 2010, регистрационный знак АВ 9188-4, инвентарный номер – 047428	
Местонахождение: Гродненская обл., г. Лида, проспект Победы, 168-б	
Начальная цена: 34 833,33 бел. руб. без учета НДС	
Сумма задатка: 3 400,00 бел. руб.	

Продавец имущества: ОАО «ДСТ № 7», 223021, Минская обл., Минский р-н, 500 м восточнее д. Богатырёво, АБК, т. (017) 507-61-83.

Организатор торгов: государственное предприятие «МГЦН», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск, тел. (017) 327-05-62.

Условие торгов: победитель торгов (покупатель) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 3 процентов от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов, в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов.

Торги проводятся в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества ОАО «ДСТ № 7», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, внесшие задаток и заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона по соответствующему предмету торгов, а также представившие организатору торгов следующие документы:

- заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копию устава (для юридических лиц); копию платёжного документа о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет государственного предприятия «МГЦН» № ВУ34 ВРСПВ 3012 1049 7101 9933 0000 в Региональной дирекции № 700 по г. Минску и Минской области ОАО «БПС-Сбербанк», БИК ВРСПВУ2Х, УНП 190398583, в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе.

Торги проходят в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и не включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается после предъявления копии платёжных документов о перечислении суммы вознаграждения за организацию и проведение торгов и подписывается в течение 10 рабочих дней со дня проведения торгов.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи. По согласованию с продавцом возможна рассрочка платежа.

Торги проводятся **19 мая 2020 года в 11.00** по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с **23.04.2020 по 15.05.2020** включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017) 327-48-36 (государственное предприятие «МГЦН»); (033) 333-80-52 (ОАО «ДСТ №7»)

Извещение о повторном открытом аукционе по продаже имущества ОАО «Гродненская обувная фабрика «Неман» 19 мая 2020 года

Вид аукциона	Лот № 1 *
открытый	Капитальное строение с инвентарным номером 400/С-55077 (административное здание мини-рынка) общей площадью 44,8 кв. м с составными частями и принадлежностями: навес площадью 166,0 кв. м, асфальтобетонное покрытие площадью 5853,0 кв. м, покрытие из цементной плитки площадью 74,0 кв. м, бетонное покрытие площадью 86,0 кв. м, ограждение из железобетонных плит площадью 512,8 кв. м, металлические ворота – 2 шт., металлическая калитка. Капитальное строение с инвентарным номером 400/С-55078 (здание туалета) общей площадью 85,0 кв. м с составными частями: навес площадью 23,4 кв. м
Предмет аукциона	
Начальная цена продажи	1 008 000,00 руб. (в т. ч. НДС 20 %)
Кадастровые номера земельных участков и размеры	440100000001003576 0,6375 га
Месторасположение земельных участков	г. Гродно, ул. Поповича, д. 6, д. 6/1
Имущественное право земельных участков	право аренды
Продавец	Открытое акционерное общество «Гродненская обувная фабрика «Неман», г. Гродно, ул. Советских Пограничников, д. 95, тел.: 8 (0152) 52 04 00, 52 72 00
Сумма задатка	100 800,00 руб.
Организатор аукциона	Коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости», г. Гродно, пл. Ленина, д. 2/1, тел.: 72 05 37, 72 00 10
Дата проведения аукциона	19 мая 2020 года
Время проведения аукциона	12.00
Место проведения аукциона	г. Гродно, пл. Ленина, д. 2/1, актовый зал
Место приема заявлений и прилагаемых к нему документов	г. Гродно, пл. Ленина, д. 2/1, кабинет 407
Дата и время начала приема документов	29 апреля 2020 года, 8.00
Дата и время окончания приема документов	13 мая 2020 года, 17.00

- по лоту № 1 использование объекта продажи для функционирования мини-рынка до 2021 года. Сохранение за действующими арендаторами права аренды мест для торговли, зданий и сооружений до окончания срока действия договоров.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, внесшие задаток, а также представившие организатору торгов следующие документы:

- копии платёжных поручений о внесении задатка за подачу заявления на расчетный счет ВУ24АКВВ30120000418104000000 Гродненское областное управление № 400 ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Гродно, БИК АКВВУ2Х, УНП 590727594, получатель – коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости», **юридическое лицо:** доверенность, выданную представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководителем), одну копию учредительных документов; **физическое лицо:** паспорт, а в случае участия в аукционе представителя физического лица – паспорт и нотариально заверенную доверенность.

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона.

В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником или для участия в нем явился только один участник, предмет аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене продажи, увеличенной на 5 процентов.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в течение 15 дней с момента заключения договора купли-продажи.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) подписывается в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона.

Победитель обязан возместить расходы, связанные с организацией и проведением аукциона, в течение 3 рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукциона.

Адрес сайтов: www.grodno.gov.by, gcn.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению Столбовского филиала Минского облпотребобщества (продавец) проводит открытый аукцион ПО ПРОДАЖЕ ЗДАНИЯ МАГАЗИНА

(составные части и принадлежности: пристройка, холодная пристройка, склад, уборная) с инв. № 622/С-19569 общей площадью 74,4 кв. м, расположенного на земельном участке с кадастровым номером 625483405101000090 (право аренды по 17.06.2069) площадью 0,0812 га по адресу: Минская область, Столбовский район, Налибокский с/с, д. Пильница. Земельный участок имеет ограничения (обременения) прав: ограничения прав на земельные участки, расположенные на природных территориях, подлежащих специальной охране (водоохранная зона р. Уса, пл. 0,0812 га), охранный зона электрических сетей, напряжением до 1000 вольт, пл. 0,0009 га. Начальная цена с НДС (20 %) – **9 480,00 бел. руб.** (задаток 10 % от начальной цены – **948,00 бел. руб.**).

Задатки перечисляются на р/с № ВУ55ВРСПВ30121082600169330000 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, БИК ВРСПВУ2Х, УНП 690324015, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации». Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. **Победитель (единственный участник) аукциона оплачивает Организатору аукциона вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 10 (десяти) процентов от окончательной цены продажи предмета аукциона.** Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rif.by.

Аукцион состоится **26.05.2020 в 14.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **25.05.2020 до 16.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324.

Тел.: 8 (017) 207-71-34, 8 (029) 102-21-17 УНП 600037767

Закрытое акционерное общество «Акционерный банк реконверсии и развития»
220034, г. Минск, ул. Краснозвездная, 18
www.rrb.by

Форма 1

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 апреля 2020 года

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.04.2020	01.01.2020
1	2	3	4	5
1	АКТИВЫ			
2	Денежные средства	1101	8 018	7 914
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	-	-
4	Средства в Национальном банке	1103	37 205	57 442
5	Средства в банках	1104	15 933	20 084
6	Ценные бумаги	1105	34 917	16 713
7	Кредиты клиентам	1106	220 711	185 423
8	Производные финансовые активы	1107	-	217
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	-	-
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	21 951	21 227
11	Доходные вложения в материальные активы	1110	-	-
12	Имущество, предназначенное для продажи	1111	510	542
13	Отложенные налоговые активы	1112	29	29
14	Прочие активы	1113	5 770	5 916
15	ИТОГО активы	11	345 044	315 507
16	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
17	Средства Национального банка	1201	-	-
18	Средства банков	1202	6 400	448
19	Средства клиентов	1203	271 736	236 161
20	Ценные бумаги банка	1204	16 504	30 396
21	Производные финансовые обязательства	1205	-	-
22	Отложенные налоговые обязательства	1206	-	-
23	Прочие обязательства	1207	2 246	994
24	ВСЕГО обязательства	120	296 886	267 999
25	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
26	Уставный фонд	1211	20 429	20 429
27	Эмиссионный доход	1212	-	-
28	Резервный фонд	1213	8 758	6 017
29	Фонды переоценки статей баланса	1214	8 034	8 038
30	Накопленная прибыль	1215	10 937	13 024
31	ВСЕГО собственный капитал	121	48 158	47 508
32	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12	345 044	315 507

Форма 2

ОТЧЕТ о прибылях и убытках на 1 апреля 2020 г.

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.04.2020	01.04.2019
1	2	3	4	5
1	Процентные доходы	2011	4 978	3 733
2	Процентные расходы	2012	3 301	2 181
3	Чистые процентные доходы	201	1 677	1 552
4	Комиссионные доходы	2021	2 132	1 694
5	Комиссионные расходы	2022	320	247
6	Чистые комиссионные доходы	202	1 812	1 447
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	-	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	(54)	(21)
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	941	508
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	312	170
11	Чистые отчисления в резервы	207	1 306	128
12	Прочие доходы	208	389	2 685
13	Операционные расходы	209	2 869	5 167
14	Прочие расходы	210	111	59
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	791	987
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212	141	221
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	650	766

Председатель Правления В.В.Дранкевич

Главный бухгалтер Н.Н.Мостыко

Дата подписания 16 апреля 2020 г. УНП 100361187.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА по продаже земельного участка в частную собственность граждан для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома

Дата, время и место проведения аукциона	27 мая 2020 года в 10.00 в здании Сорочинского сельсовета д. Сорочино	
Место, дата и время начала и окончания приема заявлений, прилагаемых документов	Заявления принимаются с 27 апреля 2020 года до 22 мая 2020 года включительно с 8.00 до 17.00 в рабочие дни в здании Сорочинского сельского исполнительного комитета по адресу: Витебская область, Ушачский район, д. Сорочино. Граждане представляют паспорт гражданина РБ, его ксерокопию и квитанцию об уплате задатка. Телефоны: 5-27-92, 5-39-31, (8-029) 183-08-66	
	Лот № 1	Лот № 2
Наименование объекта	земельный участок	земельный участок
Целевое назначение	Для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома	
Место расположения	Витебская область, Ушачский район, д. Белое	Витебская область, Ушачский район, д. Мосар, ул. Заозёрная
Характеристика земельного участка	Расположен в водоохранной зоне озера Троща	Расположен в водоохранной зоне озера Мосарское
Кадастровый номер	224986000901000085	224986014701000127
Площадь земельного участка (га)	0,2124 га	0,2500
Порядок осмотра на местности земельного участка, выставляемого на аукцион	Осмотр земельного участка будет производиться по обращению граждан в комиссию по проведению аукционов	
Начальная цена, руб.	3000,00	3000,00
Размер задатка, руб.	300,00 рубля, уплачивается при подаче заявления на регистрацию участника аукциона. Получатель: Сорочинский сельский исполнительный комитет, р/с ВУ25АКВВ36413280614512300000 ф-л 216 ОАО «АСБ Беларусбанк», БИК банка АКВВУ21216 г. Полоцк, УНП 300007045, код платежа – 04901	
Условия продажи объекта	Внесение победителем аукциона платы за земельный участок, возмещение расходов, связанных с изготовлением документации и его проведением – 2326,12 рубля + затраты за опубликование объявления	Внесение победителем аукциона платы за земельный участок, возмещение расходов, связанных с изготовлением документации и его проведением – 2033,83 рубля + затраты за опубликование объявления

У самаізаляцыі

НАЎМЫСНА НЕ ПРЫДУМАЕШ

Глядзім серыял «Кароль тыграў» як феномен сучаснага кіно

Хто б мог падумаць, што дакументальны серыял пра ўладальніка заапарка дзікіх кошак у Аклахоме стане вядомым, круцейшым за дэтэктывы, трылеры і крымінальныя карціны — усё тое выпісанае ігравое кіно з тайнамі, саспенсам і нечаканымі паваротамі? Абсалютна шалёны серыял «Кароль тыграў: забойствы, хаос і вар'яцтва» ад Netflix пабіў рэкорды па праглядах і яшчэ ў пачатку красавіка стаў стрымінгавым хітом, але ўсе магчымыя закладзеныя ў «Кароля» матывы смакуюцца дагэтуль, ідзе гаворка пра жорсткае абыходжанне з жывёламі ці пра гвалт над жанчынамі.

І галоўны герой, і сфера яго дзейнасці, і ўсе спадарожныя персанажы выконваюць сваю ролю ў тым, што рэальнасць становіцца паўнаватаснай альтэрнатывай драматургіі кіно. «Кароль тыграў» у нейкім сэнсе нават з'яўляецца доказам народнага пастулата аб тым, што так, як у жыцці, наўмысна ўсё роўна не прыдумаеш. Сапраўды не прыдумаеш — усё жывое і непадобнае, што мы тут бачым, само па сабе «зносіць дах». Адзіны нюанс жанру заключаецца ў тым, што тайны фільма, у адрозненне ад выдуманых сюжэтаў, раскрыць у прынцыпе немагчыма: серыял за серыяй пакідае толькі пытанні, варыянты і дапушчэнні, а гісторыі герояў працягваюцца незалежна ад таго, зняты апошні эпізод ці не.

Такім чынам, у пэўны момант рэжысёр Эрык Гуд вырашыў увайсці ў свет заводчыкаў дзікіх жывёл і разам са сваёй калегай Рэбекай Чайклін застаўся ў ім на пяць гадоў, калі знайшоў эксцэнтрычнага ўладальніка вялізнага прыватнага

заапарка Джо Шрыўбогеля на мянушку Экзотык. Гей, спявак, аматар тыграў носіць экстравагантныя кашулі, кіруе ўгоддзямі і нават здымае шоу, дзе паказвае, напрыклад, як з дапамогай агнястрэльнай зброі распраўляецца са сваім ворагам Кэрал Баскін — актывісткай супраць эксплуатацыі дзікіх жывёл. Чалавек, адным словам, фактурны, можна сказаць, зорка — у краме заапарка разыходзіліся сувеніры з яго фотаздымкамі.

Уласна, гэтыя пяць гадоў, што аўтары правялі са сваімі персанажамі, якія, у сваю чаргу, адно за адным раскавалі на камеру шмат інтымных, супярэчлівых альбо нават адкрыта кампраметуючых рэчаў, склаліся ў

сем серый — адна лепшая за другую. Як гэта, напрыклад, прызнацца, што ты прыняў замову на забойства? І прызнаюцца, прычым проста перад камерай. У цэнтры ўвагі аказваюцца то ўласна Джо Экзотык, то Кэрал Баскін, то яшчэ адзін культавы ўладальнік заапарка Бхагаван Энтл. За кожным з іх аказваецца нейкая цёмная

гісторыя, а калі не гісторыя, то варты асобнай дыскусіі звычайны момант.

Аб'ектыўная рэальнасць, якая даследуецца дакументальнымі эпізодамі, інтэрв'ю і ўстаўкамі з архіваў, працуе вельмі цікавым чынам, а калі тут і ёсць маніпуляцыі аўтараў (ёсць), то яны незаўважныя. Ніхто з герояў не хаваецца ад здымак ці інтэрв'ю, але ў вас будзе адразу сотня варыянтаў, як на ўсё гэта глядзець — на тое, як Баскін пазіруе перад камерай, альбо на самаўпэўненныя выказванні Энтла, альбо шмат яшчэ на што. Кожны рух мы ацэньваем у залежнасці ад таго, як на наша ўспрыманне накладваецца аповед, а ён у гэтым выпадку вельмі «калькюлятыўны» — выбірай свой варыянт.

Вы ніколі так і не даведаецеся, ці забіла Кэрал Баскін свайго мужа, — гэта тэма асобнай серыі, але аўтары дадуць вам дастаткова інфармацыі для таго, каб вы самі зрабілі выснову — гэта як адкрыты фінал у ігравым кіно. Вы будзеце з кожным новым эпізодам мяняць сваё стаўленне да герояў і крок за крокам разбірацца, на чым вы баку і ці трэба на нейкім баку быць.

Сфера развядзення дзікіх каткоў і валодання імі — а, як паведамляе фінальны цітр, у прыватных заапарках ЗША іх больш, чым у дзікай прыродзе, — аказалася цудоўным асяроддзем для дэтэктыўных і крымінальных матываў, да таго ж за час здымак тут чаго толькі не здарылася. Кэрал Баскін падала на Джо Экзотыка ў суд, той пабыў кандыдатам у прэзідэнты ЗША, муж галоўнага героя скончыў жыццё самагубствам, вядомы заапарк Кароля тыграў памяняў уладальніка, а галоўнае, вядома ж, — у канцы. У цэлым «Кароль тыграў» не толькі займальны кінафеномен, але і актуальны твор мастацтва, бо закранае адразу некалькі ўразлівых тэм сучаснага парадку дня.

Дакументалістам надзвычай пашанцавала з фактурай — хіба толькі сусвет не гуляўся з лёсамі іх персанажаў дзеля выгод кіно — і аўтары цудоўна з усім гэтым абышліся. Нават у пышны фінал рэжысёры ўмясцілі гарэзлівае сумненне, і так ва ўсім — адны пытанні, ад чаго павявае сапраўдным жыццём.

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ.

СЁННЯ

Месяц

Маладзкі.
Месяц у сузор'і Цяльца.

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск —	5.50	20.27	14.37
Віцебск —	5.36	20.20	14.44
Магілёў —	5.40	20.17	14.37
Гомель —	5.41	20.09	14.28
Гродна —	6.06	20.41	14.35
Брэст —	6.10	20.37	14.27

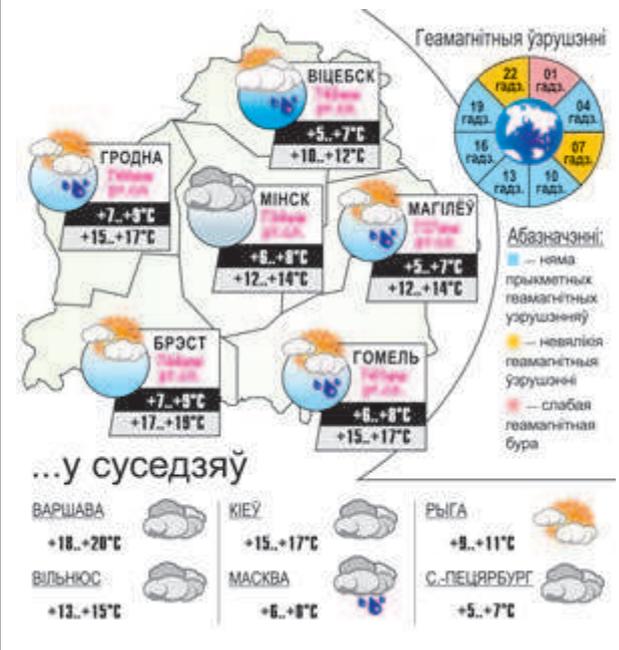
Імяніны

Пр. Аляксандра, Максіма, Рыгора, Фёдара, Цярэнція, Якава. К. Ілоны, Войцеха, Юрыя.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

Даты

Падзеі

Людзі

23 КРАСАВІКА

1910 год — нарадзіўся Сяргей Рыгоравіч Церашкевіч, удзельнік баёў на тэрыторыі Беларусі ў Вялікую Айчынную вайну, Герой Савецкага Саюза (1945, пасмяротна). У 1939-м скончыў курсы малодшых лейтэнантаў. У Вялікую Айчынную вайну з 1941-га на фронце. Камандзір роты старшы лейтэнант Церашкевіч вызначыўся ў баях каля вёскі Галоўчына Бялыніцкага раёна: рота пад яго камандаваннем 26 чэрвеня 1944-га фарсіравала рэкі Бася і Дняпро, захапіла плацдарм, у крытычны момант бою Церашкевіч са звязкам гранат кінуўся пад варожы танк...

1940 год — нарадзіўся Віктар Апанасавіч Казько, беларускі пісьменнік. Працаваў у часопісе «Нёман», на кінастудыі «Беларусьфільм». У 1986–1988 гадах — сакратар праўлення Саюза пісьменнікаў Беларусі. Аўтар кніг «Высокасны год», «Суд у Слабадзе», рамана «Хроніка дзетдомаўскага саду». Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (1982), прэміі Ленінскага камсамола Беларусі (1977).

1960 год — нарадзіўся Дзмітрый Вадзімавіч Свірыдаў, беларускі вучоны, доктар хімічных навук (1999), прафесар (2003).

1564 год — нарадзіўся Уільям Шэкспір, англійскі паэт і драматург.

1910 год — урачыста закладзены Вялікі Лівядыйскі палац, пабудаваны па праекце ялцінскага архітэктара Мікалая Краснова. Цяпер «Лівядыя» — адзін з вядомых помнікаў архітэктурнага і паркавага мастацтва.

1960 год — нарадзіўся Сціў Кларк, англійскі рок-музыкант, гітарыст і асноўны аўтар групы Def Leppard, член Залы славы рок-н-ролу ў яе складзе (2019, пасмяротна).

1965 год — у Савецкім Саюзе ажыццёлены запуск на высокую эліптычную арбіту першага спадарожніка сувязі «Маланка-1». Дзень нараджэння спадарожнікавага тэлебачання ў СССР.

1985 год — адбыўся пленум ЦК КПСС, які ўзяў курс на «паскарэнне эканамічнага развіцця» — пачатак «перабудовы».

1990 год — большасць жыхароў Карл-Маркс-Штадта прагаласавала за вяртанне гораду ранейшай назвы Хемніц. Імя заснавальніка марксізму было прысвоена населенаму пункту ў 1953-м у гонар 135-й гадавіны з дня яго нараджэння.

САКРАТ:

«Мы не жывём для таго, каб есці, а ядзім для таго, каб жыць».

УСМІХНЕМСЯ

— Цёця Галя, а колькі вы важыце?
— Паўлік, павер на слова, рука ў мяне цяжкая!

Маленькі Захар ніколі не крычаў у магазіне цацак: «Купі! Купі!»

— Што вы ведаеце пра аптызм! Мая суседка заўсёды, калі мые вокны, бярэ ў кішэнь ключы ад дома. А жыве яна на дзвяцятым паверсе.

Ён пачынаў здалёк. Напрыклад: «Тата, а тваё дзяцінства было цяжкае і бязрадаснае?..»

Паслухай, Абрам, ты ўжо дарослы самастойны чалавек, табе 30 гадоў. За цябе ўжо даўно павінна ўсё вырашаць жонка, а не мама!

Чаму ў мяне бутэрброд заўсёды падае маслам уніз? Таму што намазаны з абодвух бакоў!

— Барыска, не бі Міколу! Спацееш!

— Адкажы на пытанне, што лішняе ў радзе: цыбуля, морква, бульба, «Лексус»?
— Зразумела — цыбуля, морква і бульба!

